

Opozorilo: Besedilo osnovnega predpisa

ZAKON O NEPRAVDNEM POSTOPKU (ZNP-1)

Prvi del
SPLOŠNE DOLOČBE

I. poglavje
Temeljne določbe

1. člen (vsebina in uporaba)

(1) Ta zakon določa pravila postopka, po katerih sodišče obravnava osebna stanja, družinska in premoženjska razmerja ter druge zadeve, za katere je s tem ali z drugim zakonom določeno, da se rešujejo v nepravdnem postopku.

(2) Določbe tega zakona se uporabljajo tudi v drugih zadevah, ki jih obravnava sodišče, za katere z zakonom ni izrecno določeno, da se obravnavajo v nepravdnem postopku, če jih glede na njihovo naravo ni mogoče obravnavati v kakem drugem postopku.

(3) Splošne določbe tega zakona veljajo za vse nepravdne postopke, če s tem ali z drugim zakonom ni drugače določeno.

2. člen (začetek postopka)

(1) Nepravdni postopek se začne na predlog ali po uradni dolžnosti.

(2) Sodišče začne nepravdni postopek po uradni dolžnosti, če tako določa zakon.

3. člen (obstoj postopka)

Nepravdni postopek začne teči, ko predlog prispe k sodišču ali ko sodišče v postopku, ki se začne po uradni dolžnosti, opravi prvo procesno dejanje.

4. člen (sodna poravnava)

(1) V nepravdnem postopku se udeleženke oziroma udeleženci (v nadaljnjem besedilu: udeleženci) lahko poravnajo, razen če zakon določa drugače ali če ne morejo razpolagati s svojimi pravicami ali če narava obravnavanega razmerja poravnavo izključuje.

(2) Kdor namerava vložiti predlog za začetek nepravdnega postopka, lahko poskusi doseči sodno poravnavo pri sodišču, ki bi bilo pristojno za odločanje o predlogu.

5. člen (pravica do izjave)

(1) Sodišče mora dati udeležencem v postopku možnost, da se izjavijo o navedbah drugih udeležencev, da sodelujejo pri izvajanju dokazov in da razpravljajo o rezultatih celotnega postopka.

(2) Sodišče sme odločiti, ne da bi udeležencu dalo možnost, da se izjavi, če tako določa zakon ali če presodi, da bi bile s tem ogrožene druge ustavne pravice osebe, katere pravice in pravne interese je sodišče dolžno varovati po uradni dolžnosti.

6. člen (hitrost postopka in varstvo pravic udeležencev)

(1) Sodišče, udeleženci in druge osebe, ki sodelujejo v postopku, si morajo ves čas postopka prizadevati, da se pravice in pravni interesi udeležencev čim prej ugotovijo in zavarujejo.

(2) Sodišče mora po uradni dolžnosti ukreniti vse, da se zavarujejo pravice in pravni interesi otrok in oseb, ki zaradi motnje v duševnem razvoju ali težav v duševnem zdravju ali drugih okoliščin niso sposobne, da bi same skrbele za svoje pravice in interese.

(3) Po tem zakonu je otrok oseba, ki še ni dopolnila 18 let, razen če je že prej pridobila popolno poslovno sposobnost.

7. člen (preiskovalno načelo)

V postopkih, ki se lahko začnejo po uradni dolžnosti, ali če gre za varstvo pravic oseb iz drugega odstavka prejšnjega člena, sodišče ugotavlja tudi dejstva, ki jih udeleženci niso navedli, in izvaja tudi dokaze, ki jih udeleženci niso predlagali.

8. člen (narok)

(1) Sodišče odloči po obravnavi na naroku, če zakon ne določa drugače.

(2) Naroki so javni, če zakon ne določa drugače.

9. člen (prekinitev postopka zaradi napotitve na pravdoali upravni postopek)

(1) Če sodišče prekine postopek, ker je sklenilo, da ne bo samo reševalo predhodnega vprašanja, napoti praviloma tistega udeleženca, katerega pravico šteje za manj verjetno, da v določenem roku sproži pravdo ali upravni postopek, lahko pa tudi drugega udeleženca glede na njegov interes za ureditev pravnega razmerja.

(2) Če udeleženec, ki ga je sodišče napotilo na pravdo ali upravni postopek, ne sproži pravde ali upravnega postopka v določenem roku, sodišče samo odloči o predhodnem vprašanju oziroma odloči ne glede na zahteve, glede katerih je udeleženca napotilo na pravdo ali upravni postopek.

II. poglavje
Pristojnost in sestava sodišča

10. člen
(stvarna pristojnost)

(1) V nepravdnem postopku na prvi stopnji odloča okrajno sodišče, če zakon ne določa drugače.

- (2) V naslednjih postopkih po tem zakonu odloča na prvi stopnji okrajno sodišče:
- v postopku za pridobitev popolne poslovne sposobnosti otroka, ki je postal roditelj,
 - v postopku za dovolitev sklenitve zakonske zveze,
 - v postopkih v zakonskih sporih,
 - v postopkih za ugotovitev in izpodbijanje očetovstva in materinstva,
 - v postopkih za varstvo koristi otroka in
 - o stanovanjskem varstvu ob razvezi zakonske zveze.

11. člen
(splošna krajevna pristojnost)

(1) Za odločanje je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima oseba, proti kateri je vložen predlog, stalno prebivališče ali sedež.

(2) Kadar se postopek začne po uradni dolžnosti, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče oseba, glede katere se postopek vodi.

(3) Če sodeluje v postopku samo en udeleženec, je krajevno pristojno sodišče, kjer ima ta udeleženec stalno prebivališče ali sedež.

(4) Če udeleženec iz prvega do tretjega odstavka tega člena nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, se določi krajevna pristojnost po njegovem začasnem prebivališču.

(5) Če ima udeleženec iz prvega do tretjega odstavka tega člena poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebival daljši čas, je krajevno pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča udeleženca.

(6) Če so za odločanje pristojna sodišča Republike Slovenije, pa ni mogoče ugotoviti, katero sodišče je krajevno pristojno, določi krajevno pristojno sodišče Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

12. člen
(posebna krajevna pristojnost za odločanje o pravici na nepremičnini)

Za odločanje o pravici na nepremičnini je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega leži nepremičnina. Če leži nepremičnina na območju več sodišč, je krajevno pristojno vsako od teh sodišč.

13. člen
(posebna krajevna pristojnost v postopkih za ureditev razmerij med starši in otroki)

(1) V postopkih za ureditev razmerij med starši in otroki je krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima otrok stalno prebivališče. Če ima otrok poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebival daljši čas, je pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča otroka.

(2) Če je v postopku za zakonito preživljanje z mednarodnim elementom pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je predlagatelj otrok, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima predlagatelj stalno prebivališče.

14. člen **(posebna krajevna pristojnost v zakonskih sporih)**

(1) Za odločanje v zakonskih sporih je pristojno tudi sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče.

(2) Če je v zakonskih sporih z mednarodnim elementom pristojno sodišče Republike Slovenije zato, ker sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji ali ker ima predlagatelj stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče ali na območju katerega ima predlagatelj stalno prebivališče.

15. člen **(posebna krajevna pristojnost v postopkih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva)**

(1) V postopkih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva lahko vložil otrok predlog tudi pri sodišču, na območju katerega ima stalno oziroma začasno prebivališče.

(2) Če je v postopkih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva z mednarodnim elementom pristojno sodišče Republike Slovenije zato, ker ima predlagatelj stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima predlagatelj stalno prebivališče.

16. člen **(prepoved sporazuma o krajevni pristojnosti)**

Udeleženci ne morejo s sporazumom spreminjati krajevne pristojnosti.

17. člen **(več krajevno pristojnih sodišč)**

Če je bil predlog vložen pred več krajevno pristojnimi sodišči, je pristojno tisto sodišče, pred katerim se je postopek najprej začel.

18. člen **(ustalitev krajevne pristojnosti)**

(1) Sodišče se lahko po uradni dolžnosti ali na predlog udeleženca izreče, da ni krajevno pristojno, najpozneje do konca prvega naroka, če naroka ni, pa do izdaje odločbe na prvi stopnji.

(2) Če se med postopkom spremenijo okoliščine, na katere se opira krajevna pristojnost, lahko sodišče, ki vodi postopek, s sklepom odstopi zadevo pristojnemu sodišču, če je očitno, da se bo pred tem sodiščem postopek lažje izvedel, ali če je to v interesu oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona.

19. člen **(razmerje med pravnim in nepravdnim postopkom)**

(1) Kadar sodišče ugotovi, da bi bilo treba postopek opraviti po pravilih pravnega postopka, s sklepom ustavi nepravdni postopek, če še ni bila izdana odločba o glavni stvari. Po pravnomočnosti tega sklepa se postopek nadaljuje po pravilih pravnega postopka pred pristojnim sodiščem.

(2) Če je bilo v nepravdnem postopku odločeno o stvari, ki bi se morala reševati po pravilih pravnega postopka, je tako odločbo mogoče izpodbijati s pravnimi sredstvi iz tega razloga samo, če je sodišče v nepravdnem postopku zagrešilo katero od bistvenih kršitev določb pravnega postopka.

(3) V primeru iz prejšnjega odstavka se odločba sodišča, izdana v nepravdnem postopku, lahko izpodbija s pravnimi sredstvi v skladu z zakonom, ki ureja pravni postopek (v nadaljnjem besedilu: zakon o pravnem postopku).

20. člen **(sestava sodišča)**

(1) Na prvi stopnji vodi postopek in izdaja odločbe sodnik posameznik.

(2) O pritožbi zoper odločbo, s katero se postopek konča, odloča sodišče druge stopnje v senatu treh sodnikov.

III. poglavje Udeleženci

21. člen **(opredelitev udeležencev)**

(1) Udeleženec v nepravdnem postopku je predlagatelj postopka, oseba, proti kateri je predlog vložen (nasprotni udeleženec), oseba, glede katere se vodi postopek oziroma oseba, na katero se sodna odločba neposredno nanaša, in oseba, katere pravni interes utegne biti s sodno odločbo prizadet.

(2) Udeleženci so tudi osebe in organi, ki jim zakon daje pravico, da se udeležujejo postopka.

22. člen **(prijava udeležbe)**

(1) Kdor misli, da utegne biti s sodno odločbo prizadet njegov pravni interes, lahko ves čas postopka na naroku ali s pisno vlogo prijavi udeležbo za opravo procesnih dejanj, za katera izkaže pravni interes.

(2) Če sodišče izve za osebe, katerih pravni interes utegne biti s sodno odločbo prizadet, jih obvesti o postopku, da lahko prijavijo svojo udeležbo.

(3) O prijavi udeležbe po prvem in drugem odstavku tega člena sodišče obvesti druge udeležence in jim določi rok, v katerem se lahko izjavijo o udeležbi.

(4) Sodišče lahko tudi brez izjave drugih udeležencev zavrne udeležbo, če ugotovi, da pravni interes osebe, ki je prijavila udeležbo, ni podan.

(5) Zoper sklep, s katerim sodišče dopusti udeležbo, ni posebne pritožbe.

(6) Do pravnomočnega sklepa o zavrnitvi udeležbe se lahko oseba udeležuje postopka in se njena procesna dejanja ne morejo izključiti.

IV. poglavje Predlog

23. člen (vsebina predloga)

(1) Predlog mora vsebovati opis razmerja oziroma stanje, o katerem naj sodišče odloči, dejstva, ki so pomembna za odločitev, dokaze za te navedbe, druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga, in identifikacijske podatke udeležencev, kot jih zakon o pravdnem postopku določa za tožbo.

(2) Če se postopek vodi izključno zaradi plačila v denarju, mora predlagatelj v predlogu navesti višino zahtevanega zneska.

24. člen (neupravičen predlagatelj)

(1) Če predlog vloži neupravičena oseba, ga sodišče zavrže.

(2) Kadar so podani pogoji za začetek postopka po uradni dolžnosti, predlog za uvedbo postopka pa je vložila neupravičena oseba, sodišče začne ali nadaljuje postopek po uradni dolžnosti, predlog pa zavrže.

25. člen (umik predloga)

(1) Predlagatelj lahko umakne predlog do izdaje odločbe sodišča prve stopnje.

(2) Če je že izdana odločba sodišča prve stopnje, sme predlagatelj umakniti predlog do njene pravnomočnosti, če s tem niso kršene pravice drugih udeležencev, ki izvirajo iz te odločbe, ali če se z umikom strinjajo vse osebe, ki so jim z odločbo sodišča prve stopnje priznane določene pravice. V takem primeru sodišče svojo odločbo razveljavi.

26. člen
(nadaljevanje postopka)

(1) Vsak udeleženec lahko v 15 dneh od dneva, ko je bil obveščen o umiku, predlaga nadaljevanje postopka.

(2) V postopku, ki se lahko začne tudi po uradni dolžnosti, sodišče kljub umiku postopek nadaljuje, če so za to podani razlogi.

27. člen
(ponovna vložitev predloga)

V primerih iz 25. člena tega zakona je mogoče predlog znova vložiti.

V. poglavje
Narok

28. člen
(razpis in izvedba naroka)

(1) Sodišče vabi na narok udeležence in druge osebe, ki lahko dajo potrebne podatke.

(2) Sodišče lahko razpiše pripravljalni narok, če po prejemu odgovora na predlog oceni, da bi bilo to glede na okoliščine primerno.

(3) Sodišče lahko opravi narok, čeprav nanj ne pridejo udeleženci, ki so bili pravilno vabljeni.

(4) V nepravdnem postopku lahko sodišče izvaja dokaze brez dokaznega sklepa.

29. člen
(navajanje dejstev in predlaganje dokazov)

Udeleženci lahko do izdaje odločbe, s katero se konča postopek na prvi stopnji, vselej navajajo nova dejstva in predlagajo nove dokaze, če so v korist oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona.

30. člen
(mirovanje postopka)

(1) V nepravdnem postopku ni mirovanja postopka, če se je postopek začel po uradni dolžnosti ali če se je postopek začel na predlog, pa so izpolnjeni pogoji za nadaljevanje postopka po uradni dolžnosti.

(2) Če predlagatelj, ki je bil pravilno vabljen, ne pride na prvi narok in ne pošlje svojega pooblaščenca ali izostanka ne opraviči, nastopi mirovanje postopka, razen če v skladu s prejšnjim odstavkom ni mirovanja postopka.

VI. poglavje

Odločba

31. člen (oblika odločbe)

- (1) Sodišče izdaja odločbe v obliki sklepov.
- (2) Sklepi, zoper katere je dopustna posebna pritožba, sklepi, s katerimi se postopek konča, in sklepi sodišča druge stopnje morajo biti obrazloženi.

VII. poglavje Pravna sredstva

32. člen (upravičene osebe)

(1) Udeleženci lahko vlagajo pravna sredstva tudi, če niso sodelovali v postopku na prvi stopnji. Kdor misli, da je s sodno odločbo prizadet njegov pravni interes, lahko glede odločitve, ki se nanj nanaša, vloži pravno sredstvo tudi, če ni sodeloval v postopku na prvi stopnji. V tem primeru sodišče prve stopnje presodi, ali je podan njegov pravni interes za vložitev pravnega sredstva.

(2) Udeleženec iz prejšnjega odstavka mora pravno sredstvo vložiti v roku, ki velja za udeleženca, kateremu je bila odločba, ki se izpodbija, najpozneje vročena.

(3) Sodišče upošteva pravno sredstvo udeleženca iz prvega odstavka tega člena, čeprav je bilo vloženo po poteku roka iz prejšnjega odstavka, če ga je prejelo, preden je odločilo o pravočasno vložnem pravnem sredstvu drugega udeleženca.

33. člen (pravica pritožbe)

(1) Zoper sklep, izdan na prvi stopnji, se smejo udeleženci pritožiti, če zakon ne določa drugače.

(2) Če zakon izrecno določa, da ni posebne pritožbe, se sme sklep izpodbijati samo v pritožbi zoper sklep, s katerim se postopek konča.

(3) Pritožbo zoper sklep, s katerim se postopek konča, je treba vložiti v 30 dneh od vročitve prepisa sklepa, če zakon ne določa drugače.

34. člen (nova dejstva in novi dokazi)

Pritožnik sme v pritožbi vselej navajati nova dejstva in predlagati nove dokaze, če so v korist oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona.

35. člen (učinek pritožbe)

(1) Pritožba zadrži izvršitev sklepa, če zakon ne določa drugače ali če sodišče ne odloči drugače.

(2) Sodišče odloči, da pritožba ne zadrži izvršitve sklepa, če obstaja nevarnost, da bi zaradi odložitve izvršitve nastala znatna škoda, ali če je to potrebno zaradi varstva oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona.

(3) V primeru iz prejšnjega odstavka lahko sodišče zahteva varščino, če bi zaradi izvršitve nastala nevarnost za varstvo pravic oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona ali če je to potrebno za varstvo javnega interesa.

36. člen (odločanje o pritožbi)

(1) O pritožbi odloča sodišče druge stopnje.

(2) Sodišče prve stopnje lahko na podlagi pravočasne pritožbe spremeni prejšnji sklep ali ga razveljavi, če s tem niso prizadete pravice drugih oseb, ki se opirajo na ta sklep, ali če se te osebe strinjajo s spremembo ali z razveljavitvijo.

(3) Sodišče druge stopnje lahko iz tehtnih razlogov upošteva tudi pritožbo, vloženo po poteku roka iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona, če s tem niso prizadete pravice drugih oseb, ki se opirajo na sklep, ali če se te osebe strinjajo s spremembo ali razveljavitvijo.

37. člen (revizija)

Zoper sklep sodišča druge stopnje, s katerim je bil postopek pravnomočno končan, je dovoljena revizija pod pogoji, ki jih določa zakon o pravnem postopku.

38. člen (zahteva za varstvo zakonitosti)

Če je zahteva za varstvo zakonitosti vložena v postopku, ki se lahko začne po uradni dolžnosti, in vrhovno sodišče spozna, da je utemeljena, se ne uporablja določba zakona o pravnem postopku, ki določa, da vrhovno sodišče ugotovi le, da je bil zakon prekršen, ne da bi posegalo v pravnomočno odločbo.

VIII. poglavje Plačilo sodne takse in stroški postopka

39. člen (plačilo sodne takse)

Ob vložitvi predloga za začetek postopka mora biti plačana sodna taksa, če zakon ne določa drugače.

40. člen (porazdelitev bremena stroškov postopka)

- (1) Vsak udeleženec krije svoje stroške, razen če zakon določa drugače.
- (2) Če so nastali skupni stroški, odloči sodišče po prostem preudarku, v kakšnem razmerju jih udeleženci krijejo, razen če zakon določa drugače.
- (3) Če je nepravdni postopek izveden izključno v interesu nekaterih udeležencev, krijejo stroške ti udeleženci.
- (4) Udeleženec ima pravico do povračila stroškov postopka le, kadar zakon določa, da stroške krije eden od udeležencev ali nekateri od udeležencev.
- (5) Udeleženec mora ne glede na izid postopka povrniti drugemu udeležencu stroške, ki jih je povzročil po svoji krivdi ali po naključju, ki se je njemu primerilo.
- (6) Zakoniti zastopnik ali pooblaščenec udeleženca mora povrniti drugemu udeležencu stroške, ki jih je povzročil po svoji krivdi.

41. člen
(predujem za stroške izvedbe dokaza)

- (1) Kadar sodišče ne more odločiti, ne da bi izvedlo dokaz, za katerega je treba založiti znesek, potreben za stroške, ki bodo nastali z izvedbo dokaza, in predlagatelj v roku ne založi odrejenega zneska, se šteje, da je predlog umaknil, če zakon ne določa drugače.
- (2) Sodišče v sklepu o odreditvi predujma predlagatelja opozori na to posledico in mu da ustrezen rok za izpolnitev.

IX. poglavje
Uporaba zakona o pravnem postopku

42. člen
(subsidiarna in smiselna uporaba)

V nepravdnem postopku se smiselno uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku, če zakon ne določa drugače.

Drugi del
POSEBNI POSTOPKI

X. poglavje
Postopki za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij

1. oddelek
Skupne določbe

43. člen
(izključitev javnosti)

V postopkih za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij je javnost izključena.

44. člen

(plačilo sodne takse v postopkih za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij)

Če ob vložitvi predloga za začetek postopka, predloga za obnovo postopka, predloga za zavarovanje dokazov pred začetkom postopka, predloga za poskus poravnave, vloge, ki vsebuje napoved pritožbe, pritožbe, predloga za dopustitev revizije in revizije ni plačana sodna taksa, sodišče izroči ali pošlje taksnemu zavezancu plačilni nalog v skladu z zakonom, ki ureja sodne takse, in začne z opravo procesnih dejanj.

45. člen

(opravljanje procesnih dejanj)

(1) Sodišče dovoli, da udeleženec, ki je odrasla oseba, postavljena pod skrbništvo, zaradi uveljavitve svojih pravic ali pravnih interesov sam opravi posamezna procesna dejanja, če oceni, da je sposoben razumeti pomen in pravne posledice takih dejanj.

(2) Sodišče otroku, ki je dopolnil 15 let ter je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, omogoči, da kot udeleženec v postopku samostojno opravlja procesna dejanja.

(3) Zakoniti zastopnik otroka iz prejšnjega odstavka sme dejanja v postopku opravljati le, dokler otrok ne izjavi, da bo samostojno opravljal procesna dejanja.

(4) Otroka, ki še ni star 15 let oziroma za katerega sodišče presodi, da ni sposoben razumeti pomena in pravnih posledic svojih dejanj, zastopa zakoniti zastopnik.

(5) Če si interesi otroka in njegovega zakonitega zastopnika nasprotujejo, sodišče otroku postavi kolizijskega skrbnika.

(6) Sodišče lahko zahteva mnenje centra za socialno delo o tem, katero osebo naj imenuje za kolizijskega skrbnika.

46. člen

(zastopanje centra za socialno delo)

(1) Center za socialno delo lahko opravlja procesna dejanja v postopku pred sodiščem prve stopnje tudi po strokovnem delavcu, ki ga za to pooblasti direktor.

(2) Če sodišče oceni, da je zaradi varovanja koristi oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona in zahtevnosti zadeve potrebno zastopanje po odvetniku ali drugi osebi, ki je opravila pravniški državni izpit, lahko sodišče Državno odvetništvo Republike Slovenije pozove, da prevzame zastopanje centra za socialno delo.

47. člen

(obvezno elektronsko poslovanje)

(1) Center za socialno delo vlaga predloge, mnenja in druge vloge v nepravdnem postopku v elektronski obliki.

(2) Sodišče vroča pisanja centru za socialno delo po varni elektronski poti.

(3) Če vložitev predloga, mnenja ali druge vloge ali vročitev pisanja v skladu s prejšnjima odstavkoma ni mogoča, se predlog, mnenje ali druga vloga vloži oziroma pisanje vroči na drug način, ki ga določa zakon o pravnem postopku.

48. člen **(posredovanje podatkov in uporaba že izvedenih dokazov)**

(1) Upravljavci osebnih podatkov, organizacije in osebe, ki razpolagajo s podatki, potrebnimi za odločitev, so zaradi varstva koristi oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona sodišču dolžne dati zahtevane podatke tudi proti volji osebe, na katero se ti podatki nanašajo.

(2) Sodišče lahko ne glede na omejitve, ki jih določa zakon o pravnem postopku, kot dokazno sredstvo uporabi zapis ali zvočni ali zvočno-slikovni posnetek razgovora z otrokom iz drugega sodnega postopka. Sodišče lahko uporabi tudi pisno izvedensko mnenje iz drugega sodnega postopka, če oceni, da se le tako lahko pravočasno zavarujejo koristi oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona.

49. člen **(vročanje predloga, če je nasprotnemu udeležencu izrečen ukrep prepovedi približevanja)**

(1) Če je nasprotnemu udeležencu izrečen ukrep prepovedi približevanja naslovu, kjer ima stalno oziroma začasno prebivališče, in predlagatelj v predlogu ne navede drugega naslova, sodišče predlog vroči na naslov, ki ga je nasprotni udeleženec sporočil policiji ali sodišču. Če naslova ni sporočil ali mu na tem naslovu predloga ni mogoče vročiti, sodišče po uradni dolžnosti odredi vročitev po izvršitelju ali detektivu ali pa nasprotnemu udeležencu postavi začasnega zastopnika.

(2) Stroški vročitve po izvršitelju ali detektivu in stroški začasnega zastopnika se založijo iz sredstev sodišča.

50. člen **(roki v postopkih za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij)**

(1) V postopkih za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij je treba narok določiti tako, da ostane udeležencem za pripravo najmanj 15 dni od prejema vabila, razen če varstvo koristi oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona utemeljuje določitev krajšega roka, ki pa ne sme biti krajši od osmih dni.

(2) Rok za odgovor na predlog za začetek postopka je 30 dni, razen če varstvo koristi oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona utemeljuje določitev krajšega roka, ki pa ne sme biti krajši od 15 dni.

51. člen **(sodna poravnava v postopkih za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij)**

(1) Sodna poravnava je dovoljena v postopkih za odločanje o varstvu in vzgoji otroka, o preživljanju otroka in o otrokovih stikih ter v postopkih za odločanje o vprašanih izvajanju starševske skrbi, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj, v drugih postopkih za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij pa se določbe o sodni poravnavi ne uporabljajo.

(2) Sodišče ne dovoli sklenitve sodne poravnave, če ta ni v skladu s koristjo otrok.

52. člen (nastop pravnih posledic sklepa)

(1) Če se s sklepom spreminja osebno stanje ali družinsko razmerje, nastopijo pravne posledice sklepa z njegovo pravnomočnostjo.

(2) Sodišče lahko odloči, da nastopijo pravne posledice sklepa že pred pravnomočnostjo, če je to potrebno zaradi varstva oseb iz drugega odstavka 6. člena tega zakona.

53. člen (prepis sklepa brez obrazložitve)

(1) Kadar je treba sklep, izdan po določbah tega poglavja, poslati upravni enoti zaradi vpisa v matični register, sodišču za vpis zaznambe v zemljiško knjigo ali drugim organom ali organizacijam zaradi vpisa v javno knjigo ali evidenco, se pošlje prepis sklepa, ki ne vsebuje obrazložitve.

(2) Zaradi uveljavljanja pravic v drugih postopkih izda sodišče na predlog udeleženca prepis sklepa, izdanega po določbah tega poglavja, ki ne vsebuje obrazložitve.

54. člen (obnova postopka za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij)

Proti sklepu, s katerim je postopek pravnomočno končan, obnova postopka ni dovoljena, razen če zakon določa drugače.

55. člen (stroški postopka za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij)

(1) Če udeleženec, ki je predlagal izvedbo dokaza, ne založi zneska, potrebnega za stroške, ki bodo nastali z izvedbo dokaza, sodišče pa oceni, da je dokaz treba izvesti, se stroški izvedbe takega dokaza založijo iz sredstev sodišča. Enako velja za dokaze, ki jih izvede sodišče po uradni dolžnosti.

(2) O stroških postopka odloči sodišče po prostem preudarku.

56. člen (veljavnost določb tega oddelka)

Določbe tega oddelka veljajo tudi za postopke iz osebnih stanj in družinskih razmerij, ki niso posebej urejeni v tem poglavju, če zakon določa, da se obravnavajo v nepravdnem postopku.

57. člen

(začetek postopka za postavitve odrasle osebe pod skrbništvo in razrešitev skrbnika)

(1) Postopek za postavitve odrasle osebe pod skrbništvo se začne na predlog centra za socialno delo, državnega tožilca, zakonca ali osebe, ki z osebo, ki naj se postavi pod skrbništvo, živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, ali njenega sorodnika v ravni črti in v stranski črti do drugega kolena.

(2) Predlog za uvedbo postopka lahko vloži tudi oseba, o kateri se bo vodil postopek, če je sposobna razumeti pomen in pravne posledice svojega predloga.

(3) Sodišče začne postopek po uradni dolžnosti, če izve za okoliščine, iz katerih izhaja utemeljen razlog, zaradi katerega je treba določeno osebo postaviti pod skrbništvo.

(4) Postopek za razrešitev skrbnika in imenovanje novega se začne na predlog centra za socialno delo, skrbnika in osebe, ki je postavljena pod skrbništvo, če je sposobna razumeti pomen in pravne posledice svojega predloga.

58. člen

(zakonita udeleženca v postopku za postavitve odrasle osebe pod skrbništvo)

(1) Center za socialno delo je udeleženec postopka tudi, kadar ni predlagatelj postopka.

(2) V postopku za postavitve odrasle osebe pod skrbništvo je udeleženec postopka tudi začasni skrbnik osebe, ki naj se postavi pod skrbništvo, če je bil postavljen v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja (v nadaljnjem besedilu: družinski zakonik).

59. člen

(začasni skrbnik)

(1) Predlagatelj in oseba, zaposlena pri predlagatelju, in druga oseba, katere interesi so v nasprotju z interesi osebe, ki naj se postavi pod skrbništvo, ne more biti začasni skrbnik.

(2) Začasni skrbnik osebi na primeren način pojasni namen in potek postopka, pravice in dolžnosti, ki jih ima oseba v postopku, posledice nesodelovanja osebe ter vsebino in posledice odločitev sodišča.

60. člen

(omejitev pregledovanja in prepisovanja spisa)

Kadar predlagatelj postopka ni center za socialno delo ali državni tožilec, lahko sodišče odloči, da se zaradi varstva koristi osebe, o kateri se vodi postopek, predlagatelju postopka ne dovoli pregledovati in prepisovati delov spisa, ki vsebujejo podatke o premoženjskem stanju osebe, o kateri se vodi postopek.

61. člen

(obvezno zaslišanje)

(1) Osebo, ki naj se postavi pod skrbništvo, sodišče zasliši, razen če potem, ko osebo poskusi zaslišati, ugotovi, da bi zaslišanje škodilo njenemu zdravju ali da glede na njeno zdravstveno stanje zaslišanje ni mogoče.

(2) Osebo, ki se zaradi svojega zdravstvenega stanja ne more udeležiti naroka, se zasliši tam, kjer biva.

(3) Če oseba, ki je bila pravilno vabljen, ne pride na narok in svojega izostanka ne opraviči ter niso podani pogoji iz prejšnjega odstavka, sme sodišče odrediti, da se privede. Privedbo izvede policija. V vabilu se oseba opozori na posledice neopravičenega izostanka.

62. člen (izvedenec)

(1) Sodišče v postopku odredi, da osebo, ki naj se postavi pod skrbništvo, pregleda izvedenec medicinske stroke. Sodišče v sklepu pouči osebo o posledicah iz drugega odstavka tega člena.

(2) Če oseba k izvedencu ne pride in svojega izostanka ne opraviči, sodišče odredi, da se jo privede k izvedencu. Privedbo izvede zdravstveno osebje z reševalnim vozilom, če je treba, ob pomoči policije.

(3) Sodišče lahko opusti pregled po prvem odstavku tega člena, če je oseba, ki bi jo bilo treba pregledati, v psihiatrični bolnišnici po odločbi sodišča in če iz poročila te bolnišnice o zdravljenju izhaja potreba, da se jo postavi pod skrbništvo ali če sodišče že razpolaga z ustreznim mnenjem izvedenca medicinske stroke, ki pa ne sme biti starejše kot šest mesecev.

63. člen (zadržanje v psihiatrični bolnišnici)

(1) Če je po mnenju izvedenca za ugotovitev zdravstvenega stanja osebe nujno potrebno, da se oseba pregleda v psihiatrični bolnišnici in je za to potreben določen čas, lahko sodišče odredi, da se oseba za največ dva dni zadrži v psihiatrični bolnišnici. Sodišče v sklepu pouči osebo o posledicah iz tretjega odstavka tega člena.

(2) Sodišče lahko odredi zadržanje po prejšnjem odstavku, če je osebi postavljen začasni skrbnik.

(3) Če oseba določenega dne ne pride v psihiatrično bolnišnico in svojega izostanka ne opraviči, direktor psihiatrične bolnišnice o tem obvesti sodišče, ki je izdalo sklep, in odredi prevoz osebe z reševalnim vozilom. Direktor psihiatrične bolnišnice lahko pri izvedbi nujnega prevoza zahteva pomoč policije.

(4) Zoper sklep iz prvega odstavka tega člena je dovoljena pritožba v treh dneh od vročitve sklepa.

(5) Sodišče druge stopnje odloči o pritožbi v treh dneh.

64. člen (imenovanje skrbnika)

(1) Sodišče osebo, ki naj se imenuje za skrbnika, zasliši, ji pojasni pravice in obveznosti skrbnika in pridobi njeno privolitev.

(2) Če postavitev pod skrbništvo predlaga center za socialno delo in v predlogu ne navede, katero fizično ali pravno osebo naj sodišče imenuje za skrbnika osebe, ki naj se postavi pod skrbništvo, ga sodišče pozove, da dopolni predlog. Če center za socialno delo predloga ne dopolni do izdaje sklepa o postavitvi pod skrbništvo, sodišče za skrbnika imenuje center za socialno delo.

(3) Če center za socialno delo ni predlagatelj postopka, ga sodišče pozove, da poda mnenje o tem, katero fizično ali pravno osebo naj sodišče imenuje za skrbnika osebe, ki naj se postavi pod skrbništvo. Če center za socialno delo na poziv sodišča mnenja ne poda, sodišče za skrbnika imenuje center za socialno delo.

(4) Center za socialno delo, ki ga je sodišče imenovalo za skrbnika, lahko sodišču predlaga razrešitev le, če hkrati predlaga drugo fizično ali pravno osebo, ki naj jo sodišče imenuje za skrbnika.

65. člen

(obnova postopka postavitve odrasle osebe pod skrbništvo)

Zoper pravnomočni sklep o postavitvi pod skrbništvo je dovoljena obnova postopka.

66. člen

(sprememba obsega skrbnikovih obveznosti in pravic ter prenehanje skrbništva)

(1) Če se spremenijo okoliščine, na podlagi katerih je sodišče določilo obseg skrbnikovih obveznosti in pravic, sodišče odloči o spremembi obsega skrbnikovih obveznosti in pravic.

(2) Če prenehajo razlogi, zaradi katerih je bila oseba postavljena pod skrbništvo, sodišče odloči o prenehanju skrbništva.

S sklepom o prenehanju skrbništva sodišče tudi razreši skrbnika in mu določi rok, v katerem mora centru za socialno delo predložiti končno poročilo o svojem delu in račun o upravljanju premoženja, ter osebi, nad katero preneha skrbništvo, vrniti njeno premoženje v upravljanje.

(3) V postopku za spremembo obsega skrbnikovih obveznosti in pravic ter v postopku za prenehanje skrbništva se smiselno uporabljajo določbe postopka o postavitvi pod skrbništvo, razen 59. in 64. člena tega zakona.

67. člen

(razrešitev in imenovanje novega skrbnika)

(1) Če sodišče ugotovi, da obstajajo razlogi za razrešitev skrbnika, ali če skrbnik sam tako zahteva, odloči o razrešitvi skrbnika in imenovanju novega. S sklepom o razrešitvi skrbnika sodišče razrešenemu skrbniku določi rok, v katerem mora centru za socialno delo predložiti končno poročilo o svojem delu in račun o upravljanju premoženja ter izročiti premoženje v upravljanje novo imenovanemu skrbniku.

(2) V postopku za razrešitev in imenovanje novega skrbnika se uporabljajo določbe o imenovanju skrbnika. Če skrbnik sam zahteva razrešitev, sodišče o razrešitvi in imenovanju novega skrbnika odloči v treh mesecih od dneva, ko je skrbnik zahteval razrešitev.

68. člen **(prepoved ponovne vložitve predloga)**

(1) Če sodišče zavrne predlog za prenehanje skrbništva, lahko odloči, da se pred potekom določenega roka, ki ne sme biti daljši kot eno leto, ne more predlagati prenehanje skrbništva, če iz ugotovitev celotnega postopka izhaja, da v določenem roku ni mogoče pričakovati ozdravitve ali znatnega izboljšanja psihofizičnega stanja osebe, ki je bila postavljena pod skrbništvo.

(2) Sodišče predlog za prenehanje skrbništva, ki je vložen pred potekom roka, določenega v skladu s prejšnjim odstavkom, zavrže.

69. člen **(zaznamba v zemljiški knjigi in vpis v druge javne knjige ali evidence)**

(1) Če ima oseba, ki naj se postavi pod skrbništvo, nepremičnine ali drugo premoženje, glede katerega se vodijo javne knjige ali evidence, sodišče, ki vodi postopek, zemljiškoknjžnemu sodišču in drugim organom ali organizacijam, ki glede določene vrste premoženja po zakonu vodijo javne knjige ali evidence, pošlje obvestilo o uvedbi postopka za postavitvev pod skrbništvo, obvestilo in pravnomočni sklep o postavitvi osebe pod skrbništvo ter obvestilo in pravnomočni sklep o prenehanju skrbništva za vpis zaznambe v zemljiško knjigo ali za vpis v drugo javno knjigo ali evidenco, če se predvideva vpis takega dejstva.

(2) Sodišče pošlje obvestilo in prepis pravnomočnega sklepa o postavitvi osebe pod skrbništvo in pravnomočnega sklepa o prenehanju skrbništva brez obrazložitve tudi organizaciji za plačilni promet, pri kateri ima oseba, ki je postavljena pod skrbništvo, odprt transakcijski ali drug račun, in članu centralne depotne družbe, pri katerem ima oseba, ki je postavljena pod skrbništvo, odprt račun nematerializiranih vrednostnih papirjev.

70. člen **(stroški postopka za postavitvev odrasle osebe pod skrbništvo)**

(1) Če je oseba v postopku postavljena pod skrbništvo, o stroških postopka odloči sodišče po prostem preudarku.

(2) Če sodišče ugotovi, da oseba, ki se postavi pod skrbništvo, nima lastnih sredstev in premoženja, postopek pa se je začel na predlog centra za socialno delo ali po uradni dolžnosti, se stroški postopka krijejo iz sredstev sodišča.

(3) Če je predlog za postavitvev pod skrbništvo zavrnjen, krije stroške predlagatelj, če je bil postopek uveden po uradni dolžnosti in ustavljen, pa se stroški krijejo iz sredstev sodišča.

3. oddelek

Postopek za pridobitev popolne poslovne sposobnosti otroka, ki je postal roditelj

71. člen
(začetek postopka za pridobitev popolne poslovne sposobnosti otroka, ki je postal roditelj)

Postopek za pridobitev popolne poslovne sposobnosti se začne na predlog otroka, ki je postal roditelj, ali z njegovim soglasjem na predlog centra za socialno delo.

72. člen
(zakoniti udeleženci postopka za pridobitev popolne poslovne sposobnosti otroka, ki je postal roditelj)

Udeleženci v tem postopku so tudi starši oziroma skrbnik otroka in center za socialno delo.

73. člen
(sklep o pridobitvi popolne poslovne sposobnosti)

Če je otrok, ki je postal roditelj, nameščen v rejništvo, in sodišče odloči, da pridobi popolno poslovno sposobnost, v sklepu odloči tudi o prenehanju rejništva.

74. člen
(pravica do pritožbe)

(1) Zoper sklep, s katerim otrok pridobi popolno poslovno sposobnost, se lahko pritožijo starši oziroma skrbnik ter center za socialno delo.

(2) Zoper sklep, s katerim sodišče zavrne predlog za pridobitev poslovne sposobnosti, se lahko pritožita otrok in center za socialno delo.

75. člen
(pošiljanje sklepa o pridobitvi popolne poslovne sposobnosti)

Sodišče pravnomočni sklep, s katerim otrok pridobi popolno poslovno sposobnost, pošlje upravni enoti zaradi vpisa v matični register.

4. oddelek
Postopek za dovolitev sklenitve zakonske zveze

76. člen
(vsebina postopka)

Postopek za dovolitev sklenitve zakonske zveze je postopek, v katerem sodišče odloča o:

- dovolitvi sklenitve zakonske zveze med skrbnikom in njegovim varovancem,
- dovolitvi sklenitve zakonske zveze med otroki bratov in sester ter med otroki polbratov in polsester (spregled sorodstvenega razmerja) in
- dovolitvi sklenitve zakonske zveze otroku, ki je že dopolnil 15 let (spregled mladoletnosti).

77. člen
(začetek postopka za dovolitev sklenitve zakonske zveze)

(1) Postopek za spregled mladoletnosti se začne na predlog otroka, ki je že dopolnil 15 let in želi skleniti zakonsko zvezo.

(2) Drugi postopki za dovolitev sklenitve zakonske zveze se začnejo na skupen predlog oseb, ki želita skleniti zakonsko zvezo.

78. člen
(obvezno zaslišanje v postopku za dovolitev sklenitve zakonske zveze)

Preden sodišče otroku dovoli sklenitev zakonske zveze, zasliši otroka, osebo, s katero namerava skleniti zakonsko zvezo, in otrokove starše oziroma skrbnika.

79. člen
(mnenje centra za socialno delo)

Preden sodišče odloči, lahko od centra za socialno delo zahteva mnenje.

5. oddelek
Postopki v zakonskih sporih

80. člen
(vrste postopkov)

Postopki v zakonskih sporih so:

- postopek za ugotovitev neobstoja zakonske zveze,
- postopek za razveljavitev zakonske zveze,
- postopek za razvezo zakonske zveze.

81. člen
(začetek postopka v zakonskih sporih)

(1) Postopek za ugotovitev neobstoja zakonske zveze se začne na predlog osebe, ki ima pravni interes, ali državnega tožilca.

(2) Postopek za razveljavitev zakonske zveze se začne na predlog enega od zakoncev. Postopek se lahko začne tudi na predlog osebe, ki ima pravni interes, ali državnega tožilca, če tako določa družinski zakonik.

(3) Postopek za razvezo zakonske zveze se začne na predlog enega od zakoncev.

(4) Postopek za sporazumno razvezo zakonske zveze se začne na predlog obeh zakoncev.

(5) Če je bil vložen predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze in eden od zakoncev med postopkom odstopi od tega predloga, sodišče postopek ustavi.

82. člen
(vsebina predloga v zakonskem sporu)

(1) Predlog v zakonskem sporu mora vsebovati tudi določen zahtevek, o katerem naj sodišče odloči.

(2) Predlogu za razvezo zakonske zveze mora biti priložen tudi zapisnik centra za socialno delo o opravljenem predhodnem svetovanju, če družinski zakonik določa, da se mora predlagatelj pred začetkom postopka udeležiti predhodnega svetovanja.

83. člen
(predhodno svetovanje)

Če družinski zakonik določa, da se mora predlagatelj pred začetkom postopka udeležiti predhodnega svetovanja, iz zapisnika centra za socialno delo pa izhaja, da se predlagatelj razveze zakonske zveze ali predlagatelja sporazumne razveze zakonske zveze ni ali nista udeležila predhodnega svetovanja, se predlog zavrže.

84. člen
(nadaljevanje postopka)

(1) Če predlagatelj po vložitvi predloga umre, lahko njegovi dediči v šestih mesecih nadaljujejo začeti postopek s predlogom, naj sodišče ugotovi, da je bil predlog za razvezo ali razveljavitev ali neobstoj zakonske zveze utemeljen.

(2) Prejšnji odstavek se smiselno uporablja tudi tedaj, kadar je umrli zakonec vložil predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze.

85. člen
(vsebina sklepa v zakonskih sporih)

(1) Sodišče v sklep, s katerim razveže zakonsko zvezo na podlagi predloga za sporazumno razvezo, vnese tudi sporazum zakoncev o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o stikih zakoncev s skupnimi otroki.

(2) Če sodišče predlogu za razvezo ali razveljavitev ali neobstoj zakonske zveze ugotovi, odloči tudi o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o stikih zakoncev s skupnimi otroki.

(3) S sklepom iz prejšnjega odstavka sodišče odloči tudi o preživljanju zakonca in o ureditvi stanovanjskega varstva zakonca, če je bil v postopku tak predlog podan.

86. člen
(izpodbojnost sklepa o razvezi zakonske zveze)

Sklep, s katerim se zakonska zveza razveže na podlagi predloga zakoncev za sporazumno razvezo, se lahko izpodbija samo zaradi bistvenih kršitev določb postopka, ker je zakonec pristal na vložitev predloga v zmoti ali pod vplivom sile ali zvižaje ter kadar niso bili izpolnjeni zakonski pogoji za razvezo zakonske zveze na podlagi predloga za sporazumno razvezo.

87. člen
(izredna pravna sredstva)

(1) Zoper pravnomočni sklep, s katerim sodišče zavrne predlog za razvezo, razveljavitev ali ugotovitev neobstoja zakonske zveze, je dovoljena obnova postopka.

(2) Pravnomočni sklep, s katerim se zakonska zveza razveže ali razveljavi ali ugotovi njen neobstoj, se ne more razveljaviti ali spremeniti na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti, ne glede na to, ali je kateri od udeležencev sklenil novo zakonsko zvezo.

6. oddelek
Postopek za ugotovitev in izpodbijanje očetovstva in materinstva

88. člen
(začetek postopka za ugotovitev in izpodbijanje očetovstva)

(1) Postopek za ugotovitev očetovstva se začne na predlog otroka, njegove matere, moškega, ki misli, da je otrokov oče, ali moškega, ki je otroka priznal za svojega, pa se mati s priznanjem očetovstva ne strinja.

(2) Postopek za izpodbijanje očetovstva se začne na predlog otroka, njegove matere, moškega, ki velja za otrokovega očeta, ali moškega, ki misli, da je otrokov oče.

89. člen
(dolžnost sodelovanja pri dokazu z izvedencem)

(1) Udeleženci so dolžni sodelovati z izvedencem, ki ga imenuje sodišče, zlasti pri potrebnem pridobivanju vzorcev tkiva, telesnih tekočin in vzorcev krvi. Sodišče udeleženca opozori na dolžnost sodelovanja, možnost odklonitve sodelovanja in posledice, če ne ravna po sklepu sodišča.

(2) Udeleženec lahko odkloni sodelovanje, če bi bilo to povezano z resno ali trajno nevarnostjo za njegovo življenje ali zdravje. Če so razlogi za odklonitev sodelovanja utemeljeni, sodišče določi način preiskave očetovstva, ki ni povezan z navedeno nevarnostjo, sicer pa njegovo odklonitev sodelovanja zavrne.

(3) Če se tisti, ki je po sklepu sodišča dolžan sodelovati, neupravičeno ne ravna po sklepu sodišča, ga sme sodišče denarno kaznovati do 1.300 eurov. Če oseba kljub izrečeni denarni kazni neupravičeno ne ravna po sklepu sodišča, sodišče za pridobitev vzorcev tkiva z metodami, pri katerih ni kršena telesna integriteta, določi prisilno privedbo in preiskavo. Prisilno privedbo izvede policija. Stroške privedbe in preiskave plača oseba, ki je kršila dolžnost sodelovanja.

90. člen
(vsebina sklepa o ugotovitvi očetovstva)

Sodišče v sklepu, s katerim ugotovi očetovstvo, odloči tudi o varstvu in vzgoji, preživljanju otroka in stikih otroka s starši, čeprav predlagatelj tega ni zahteval, razen če ugotovi, da to glede na okoliščine ni potrebno.

91. člen

(obnova postopka v postopkih za ugotovitev in izpodbijanje očetovstva)

V postopkih za ugotovitev in izpodbijanje očetovstva je obnova dovoljena.

92. člen (postopki za ugotovitev ali izpodbijanje materinstva)

V postopkih za ugotovitev ali izpodbijanje materinstva se smiselno uporabljajo določbe o postopku za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva.

7. oddelek Postopki za varstvo koristi otroka

93. člen (vrste postopkov)

(1) Postopki za varstvo koristi otroka so, ne glede na to, ali se rešujejo samostojno ali skupaj z zakonskimi spori ali spori o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva, postopki, v katerih se odloča o:

- varstvu in vzgoji otroka,
- preživljanju otroka,
- otrokovih stikih,
- vprašanih izvajanju starševske skrbi, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj,
- ukrepih za varstvo koristi otroka,
- postavitvi otroka pod skrbništvo,
- namestitvi otroka v rejništvo,
- podelitvi starševske skrbi sorodniku,
- posvojitvi otroka in razveljavitvi posvojitve otroka.

(2) Postopek za varstvo koristi otroka je tudi postopek, v katerem se odloča o preživljanju polnoletnega otroka, dokler obstaja dolžnost preživljanja po družinskem zakoniku.

94. člen (vsebina predloga v postopku za varstvo koristi otroka)

(1) Če družinski zakonik določa, da se mora predlagatelj pred začetkom postopka udeležiti predhodnega svetovanja pri centru za socialno delo, mora biti predlogu priložen zapisnik o opravljenem predhodnem svetovanju.

(2) Če družinski zakonik določa, da se mora predlagatelj pred začetkom postopka udeležiti predhodnega svetovanja, iz zapisnika centra za socialno delo pa izhaja, da se predlagatelj predhodnega svetovanja ni udeležil, sodišče predlog zavrže.

95. člen (poizvedbe po uradni dolžnosti)

(1) V postopku za varstvo koristi otroka sodišče v sodnih vpisnikih preveri, ali so bili za varstvo koristi otroka ali drugih družinskih članov že izrečeni ukrepi po družinskem zakoniku, zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije, zakonu, ki ureja kazenski postopek, in po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini.

(2) V primeru smrti enega ali obeh staršev ali trajnejše nezmožnosti izvajanja starševske skrbi sodišče opravi poizvedbo o obstoju vnaprej izražene volje staršev v evidenci, v kateri se vodijo ti podatki.

96. člen (mnenje otroka)

(1) V postopku za varstvo koristi otroka sodišče center za socialno delo pozove, da otroka, ki je sposoben razumeti pomen postopka in posledice odločitve, na primeren način obvesti o uvedbi postopka in o njegovi pravici, da izrazi svoje mnenje.

(2) Kadar otrok želi izraziti svoje mnenje, lahko to stori na centru za socialno delo ali v razgovoru z zagovornikom otroka, ki je bil otroku dodeljen v skladu z zakonom, ki ureja varuha človekovih pravic, ali glede na starost in druge okoliščine na neformalnem razgovoru s sodnikom, lahko tudi ob sodelovanju strokovno usposobljene osebe, vselej brez prisotnosti staršev.

(3) Ob razgovoru na centru za socialno delo in s sodnikom je lahko navzoča oseba, ki ji otrok zaupa in jo sam izbere, ali zagovornik otroka, če mu je bil ta dodeljen v skladu z zakonom, ki ureja varuha človekovih pravic. Taka oseba oziroma zagovornik otroka lahko pomaga otroku izraziti njegovo mnenje. Sodišče lahko prepove navzočnost osebe, če oceni, da ne gre za osebo, ki ji otrok zaupa in jo je sam izbral, ali da bi bilo sodelovanje te osebe v postopku v nasprotju s koristjo otroka.

(4) O razgovoru se sestavi zapis, sodnik ali center za socialno delo pa lahko odloči tudi, da se razgovor zvočno ali zvočno-slikovno snema. Zaradi varstva koristi otroka lahko sodišče odloči, da se staršem ne dovoli vpogled v zapis oziroma poslušanje ali ogled posnetka. Zoper tak sklep sodišča ni posebne pritožbe. Sodišče v tem primeru v obrazložitvi odločbe povzame dele izjav iz razgovora z otrokom, če je nanje oprlo svojo odločitev.

(5) Center za socialno delo mora v roku, ki ga določi sodišče in ne sme biti krajši od 30 dni, sodišču poslati mnenje, da otrok ni sposoben razumeti pomena postopka in posledic odločitve, ali zapisnik o tem, da je bil otrok poučen o uvedbi postopka in pravici, da izrazi svoje mnenje, in otrokovo mnenje, če ga je izrazil.

(6) Sodišče otroku, ki je že dopolnil 15 let in je v postopku izrazil svoje mnenje, vroči odločbo, proti kateri ima pravico vložiti pritožbo.

97. člen (zagovornik otroka)

(1) Na obrazložen predlog varuha človekovih pravic sodišče imenuje osebo, ki jo predlaga varuh človekovih pravic, za zagovornika otroka, če oceni, da je to v postopku pred sodiščem v korist otroka.

(2) Sodišče odloči o predlogu varuha človekovih pravic v osmih dneh od prejema predloga.

(3) Zoper sklep, s katerim sodišče odloči o predlogu varuha človekovih pravic, ni posebne pritožbe.

(4) Stroški zagovornika otroka niso stroški postopka in jih zagovorniku otroka povrne Varuh človekovih pravic po predpisih,

ki urejajo nagrado in povračilo stroškov zagovorniku otroka.

98. člen
(mnenje centra za socialno delo)

(1) Kadar center za socialno delo ni predlagatelj postopka za varstvo koristi otroka, sodišče glede koristi otroka pridobi mnenje centra za socialno delo.

(2) Sodišče ne pridobi mnenja centra za socialno delo, če je bil predlog sodne poravnave pripravljen v okviru predhodnega svetovanja pri centru za socialno delo in iz zapisnika o predhodnem svetovanju izhaja, da je tak predlog v korist otroka.

(3) Center za socialno delo mora sodišču mnenje poslati v 60 dneh od prejema poziva.

(4) Sodišče z mnenjem centra za socialno delo seznanil udeležence postopka, če jih ni z mnenjem seznanil že center za socialno delo.

99. člen
(roki v postopkih za varstvo koristi otroka)

(1) V postopkih za varstvo koristi otroka sodišče prvi narok razpiše v 45 dneh od prejema popolnega predloga za začetek postopka oziroma v osmih dneh po prejemu mnenja centra za socialno delo iz prejšnjega člena.

(2) V postopkih za varstvo koristi otroka mora izvedenec, če je postavljen, izdelati mnenje v 60 dneh od prejema sklepa o postavitvi izvedenca, dopolnitev izvedenskega mnenja pa v 15 dneh od prejema sklepa o dopolnitvi izvedenskega mnenja.

100. člen
(začasne odredbe za varstvo koristi otrok)

Začasne odredbe za varstvo koristi otrok se pod pogoji, ki jih določa družinski zakonik, izdajo po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja zavarovanje.

101. člen
(stroški v postopkih za varstvo koristi otroka)

O stroških postopka za varstvo koristi otroka odloči sodišče po prostem preudarku.

1. pododdelek

Postopek za odločanje o varstvu in vzgoji otroka, preživljanju otroka in otrokovih stikih

102. člen
(začetek postopka za odločanje o varstvu in vzgoji otroka, preživljanju otroka in otrokovih stikih)

(1) Postopek za odločanje o varstvu in vzgoji otroka, preživljanju otroka in otrokovih stikih ter za spremembo sklepa, ki ta vprašanja ureja, se začne na predlog enega

ali obeh staršev, otrokovega skrbnika, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali centra za socialno delo.

(2) Postopek za ureditev otrokovih stikov z drugimi osebami se začne tudi na predlog oseb, ki zatrjujejo, da je otrok upravičen do stikov z njimi, ker je z njimi družinsko povezan in nanje osebno navezan.

(3) Sodišče lahko postopek za odločanje o varstvu in vzgoji otroka, preživljanju otroka in otrokovih stikih začne tudi po uradni dolžnosti.

103. člen (sklep o otrokovih stikih)

Sodišče lahko v sklepu, s katerim odloči o otrokovih stikih, izreče tudi denarno kazen za primer, če starši ne ravnajo v skladu s tem sklepom. Denarna kazen se izreče v skladu z določbami zakona, ki ureja izvršbo, o izvršbi glede obveznosti, kaj storiti, dopustiti ali opustiti.

2. pododdelek

Postopek za odločanje o vprašanih izvajanju starševske skrbi, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj

104. člen (začetek postopka za odločanje o vprašanih izvajanju starševske skrbi, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj)

Postopek za odločanje o vprašanih izvajanju starševske skrbi, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj, se začne na predlog enega od staršev, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali centra za socialno delo.

3. pododdelek

Postopek za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok

105. člen (nujni postopek)

Postopki za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok so nujni.

106. člen (začetek postopka za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok)

(1) Postopek za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok se začne na predlog enega od staršev, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, skrbnika otroka, centra za socialno delo ali državnega tožilca. Postopek za namestitev otroka v zavod se začne na predlog centra za socialno delo.

(2) Sodišče lahko postopek za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok trajnejšega značaja začne tudi po uradni dolžnosti. Med postopkom odločanja o ukrepih za varstvo koristi otrok trajnejšega značaja lahko sodišče izda začasno odredbo tudi po uradni dolžnosti.

(3) Postopek za izdajo začasne odredbe, s katero se otroka odvzame staršem in ga namesti k drugi osebi, v krizni center, rejništvo ali zavod se lahko začne le na predlog centra za socialno delo ali po uradni dolžnosti. Postopek za izdajo začasne odredbe po izvedenem nujnem odvzemu otroka se lahko začne le na predlog centra za socialno delo.

107. člen

(predlog centra za socialno delo za začetek postopka za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok)

(1) V predlogu centra za socialno delo, naj sodišče staršem omeji posamezna upravičenja iz starševske skrbi, mora biti navedeno, katera upravičenja naj se staršem omejijo in katero osebo naj sodišče otroku imenuje za skrbnika za zastopanje v obsegu, v katerem bodo staršem omejena upravičenja iz starševske skrbi.

(2) V predlogu centra za socialno delo, naj sodišče otroka odvzame staršem in ga namesti k drugi osebi, v rejništvo, krizni center ali zavod, mora biti navedeno, h kateri drugi osebi, h kateremu rejniku ali v kateri krizni center ali zavod naj se otroka namesti.

(3) V predlogu centra za socialno delo, naj sodišče namesti otroka v zavod, mora biti navedeno, v kateri zavod naj se otroka namesti.

(4) V predlogu centra za socialno delo, naj sodišče staršem odvzame starševsko skrb, mora biti navedeno, h kateri drugi osebi, h kateremu rejniku ali v kateri zavod naj se otroka namesti in katero osebo naj sodišče otroku imenuje za skrbnika, če o tem še ni bilo odločeno.

(5) Center za socialno delo predlogu za izrek ukrepa trajnejšega značaja priloži tudi načrt pomoči družini in otroku, če je ta že oblikovan, sicer ga pošlje sodišču pozneje, v vsakem primeru pred odločitvijo sodišča.

108. člen

(zakoniti udeleženec v postopku za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok)

Center za socialno delo je udeleženec postopka tudi, kadar ni predlagatelj postopka. Navedbe centra za socialno delo v predlogu, mnenju in drugih pisanjih ter zaslišanje strokovnega delavca centra za socialno delo se štejejo za izpovedbe osebe, ki ima o teh dejstvih posebno strokovno znanje.

109. člen

(mnenje centra za socialno delo)

(1) Kadar center za socialno delo ni predlagatelj postopka, sodišče, preden odloči o odvzemu otroka staršem, namestitvi otroka v zavod ali odvzemu starševske skrbi, pridobi mnenje centra za socialno delo o tem, h kateri drugi osebi, h kateremu rejniku ali v kateri zavod naj sodišče otroka namesti.

(2) Kadar center za socialno delo ni predlagatelj postopka, sodišče, preden odloči o omejitvi posameznih upravičenj iz starševske skrbi ali odvzemu starševske skrbi, pridobi mnenje centra za socialno delo o tem, katero osebo naj imenuje za skrbnika otroka.

110. člen

(poseben račun otroka)

Kadar sodišče otroka namesti k drugi osebi, v rejništvo ali zavod, pred odločitvijo otrokovega skrbnika pozove, naj v skladu z družinskim zakonikom otroku odpre poseben račun in sodišču v 15 dneh od prejema poziva sporoči številko računa. Če otrok nima skrbnika, sodišče centru za socialno delo naloži, naj odpre otroku poseben račun in sodišču v 15 dneh od prejema poziva sporoči številko računa.

111. člen **(odločitev, da se staršev ne seznanj z namestitvijo otroka)**

(1) Če sodišče odloči, da se enega ali obeh staršev ne seznanj s tem, kam bo otrok nameščen, se izvirnik odločbe z navedbo osebe, h kateri bo otrok nameščen, imenovanjem rejnika ali zavoda zapečati, staršem pa se vroči prepis odločbe brez navedbe, kam je otrok nameščen.

(2) Če center za socialno delo v predlogu ali mnenju predlaga, da se enega ali obeh staršev ne seznanj s tem, kam bo otrok nameščen, mora svoj predlog oziroma mnenje o tem, kam naj bo otrok nameščen, podati s posebno vlogo.

(3) O naroku, na katerega sodišče povabi osebo, h kateri naj bi bil otrok nameščen, rejnika, h kateremu naj bi bil otrok nameščen, ali predstavnika zavoda, v katerega naj bi bil otrok nameščen, se ne obvesti starša, ki se po sklepu sodišča iz prvega odstavka tega člena ne seznanj s tem, kam bo otrok nameščen, in se tak narok izvede brez njegove prisotnosti.

(4) Tisti izmed staršev, ki se po sklepu sodišča iz prvega odstavka tega člena ne seznanj s tem, kam bo otrok nameščen, nima pravice do vpogleda v tiste vloge, listine in dele spisa sodišča in centra za socialno delo, iz katerih je razvidno, kam bo otrok nameščen.

112. člen **(pošiljanje sklepa o odvzemu starševske skrbi)**

(1) Sodišče pravnomočni sklep o odvzemu starševske skrbi in vrnitvi starševske skrbi pošlje upravni enoti zaradi vpisa v matični register.

(2) Če je otrok lastnik nepremičnine, pošlje sodišče, ki vodi postopek, obvestilo o začetku postopka za odvzem starševske skrbi in za omejitev upravičenj staršev v zvezi z upravljanjem otrokovega premoženja ter obvestilo in pravnomočni sklep o odvzemu starševske skrbi in o omejitvi upravičenj staršev v zvezi z upravljanjem tega premoženja zemljiškoknjžnemu sodišču za vpis zaznambe v zemljiško knjigo. Po zavrnitvi predloga ali ustavitvi postopka, ki se je začel po uradni dolžnosti, in po prenehanju ukrepov sodišče pošlje o tem obvestilo za izbris opravljenih zaznamb v zemljiško knjigo.

4. pododdelek **Postopek za postavitvev otroka pod skrbništvo**

113. člen **(začetek postopka za postavitvev otroka pod skrbništvo)**

(1) Postopek za postavitvev otroka pod skrbništvo se začne na predlog centra za socialno delo, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali otrokovega sorodnika v ravni črti ali v stranski črti do drugega kolena.

(2) Če je bil otrok nameščen k drugi osebi, v rejništvo ali zavod, se lahko postopek za postavitvev otroka pod skrbništvo začne tudi na predlog druge osebe, h kateri je bil otrok nameščen, rejnika, h kateremu je bil otrok nameščen, ali zavoda, v katerega je bil otrok nameščen.

(3) Sodišče lahko postopek za postavitvev otroka pod skrbništvo začne tudi po uradni dolžnosti.

(4) Postopek za razrešitev skrbnika in imenovanje novega se začne na predlog oseb iz prvega odstavka tega člena in skrbnika.

114. člen
(zakoniti udeleženec v postopku za postavitvev otroka pod skrbništvo)

Center za socialno delo je udeleženec postopka tudi, kadar ni predlagatelj postopka.

115. člen
(uporaba določb)

V postopku za postavitvev otroka pod skrbništvo se uporabljajo 60. in 64. člen, prvi in drugi odstavek 66. člena, 67. in 68. člen tega zakona.

5. pododdelek
Postopek za namestitvev otroka v rejništvo

116. člen
(začetek postopka za namestitvev otroka v rejništvo)

(1) Postopek za namestitvev otroka v rejništvo, ki ni del postopka za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otrok, in postopek za prenehanje rejništva se začne na predlog centra za socialno delo.

(2) Postopek za prenehanje rejništva pred otrokovo polnoletnostjo, ker je otrok, nameščen v rejništvo, usposobljen za samostojno življenje, se začne tudi na predlog otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj.

(3) Postopek za razrešitev rejnika in imenovanje novega se začne na predlog centra za socialno delo.

117. člen
(predlog centra za socialno delo za začetek postopka za namestitvev otroka v rejništvo)

(1) V predlogu centra za socialno delo, naj sodišče otroka namesti v rejništvo, in v predlogu, naj sodišče razreši rejnika in imenuje novega, mora biti navedeno, h kateremu rejniku naj se otroka namesti.

(2) Predlogu centra za socialno delo, naj sodišče otroka namesti v rejništvo k sorodniku ali drugi osebi, ki nima dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti in ni otrokov sorodnik, mora biti priložena ocena centra rejnika o primernosti sorodnika oziroma druge

osebe, ocena centra otroka, da je tovrstna oblika rejništva v otrokovo korist, in soglasje sorodnika oziroma druge osebe, da se strinja s tovrstnim izvajanjem rejništva.

118. člen
(namestitev v rejništvo k sorodniku ali drugi osebi)

(1) Če sodišče ugotovi, da bi bila namestitev v rejništvo k sorodniku v otrokovo korist, pred odločitvijo o taki namestitvi pridobi oceno centra rejnika o primernosti sorodnika in oceno centra otroka, ali je tovrstna oblika rejništva v otrokovo korist.

(2) Če sodišče ugotovi, da je mogoče otroku zaradi njegovih potreb le z namestitvijo otroka v rejništvo k osebi, ki nima dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti in ni otrokov sorodnik, zagotoviti varstvo in vzgojo v njegovo največjo korist, pred odločitvijo o taki namestitvi pridobi oceno centra rejnika o primernosti te osebe za izvajanje rejniške dejavnosti in oceno centra otroka, ali je tovrstna oblika rejništva v otrokovo korist.

(3) Preden odloči o namestitvi otroka v rejništvo k sorodniku ali drugi osebi, ki nima dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti in ni otrokov sorodnik, sodišče zasliši sorodnika oziroma drugo osebo in pridobi njeno soglasje, da se strinja s tovrstnim izvajanjem rejništva.

6. pododdelek
Postopek za podelitev starševske skrbi sorodniku

119. člen
(začetek postopka za podelitev starševske skrbi sorodniku)

Postopek za podelitev starševske skrbi sorodniku se začne na predlog centra za socialno delo, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, in sorodnika, ki je pripravljen prevzeti skrb za otroka.

120. člen
(zakoniti udeleženec v postopku za podelitev starševske skrbi sorodniku)

Center za socialno delo je udeleženec postopka tudi, kadar ni predlagatelj postopka.

7. pododdelek
Postopek za posvojitve in razveljavitev posvojitve

121. člen
(začetek postopka za posvojitve in razveljavitev posvojitve)

(1) Postopek za posvojitve se začne na predlog centra za socialno delo.

(2) Če želi otroka posvojiti zakonec ali zunajzakonski partner enega od otrokovih staršev, se postopek začne na njegov predlog.

(3) Postopek za razveljavitev posvojitve se začne na predlog enega od bioloških staršev, posvojenca, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, posvojitelja ali centra za socialno delo.

122. člen (sklep o posvojitvi)

V sklep o posvojitvi se vpišeta otrokovo ime in priimek, ki mu ju je izbral posvojitelj v skladu z zakonom, ki ureja osebno ime.

XI. poglavje Postopek za razglasitev pogrešancev za mrtve in o dokazovanju smrti

1. oddelek Razglasitev pogrešancev za mrtve

123. člen (pogoji za razglasitev)

- (1) Sodišče razglasi za mrtvega:
1. pogrešanca, če o njem v zadnjih petih letih ni nobenega poročila in je od njegovega rojstva preteklo 70 let;
 2. pogrešanca, če o njem v zadnjih petih letih ni nobenega poročila in je verjetno, da ni več živ;
 3. pogrešanca, ki je izginil pri potopu ladje, prometni ali letalski nesreči, požaru, povodnji, potresu ali v kakšni drugi smrtni nevarnosti in o njem v šestih mesecih po prenehanju nevarnosti ni nobenega poročila;
 4. pogrešanca, ki je izginil med vojno zaradi vojnih dogodkov in o njem eno leto po prenehanju bojevanja ni nobenega poročila.

(2) Roka iz 1. in 2. točke prejšnjega odstavka se štejeta od dneva, ko je bil po zadnjih poročilih pogrešanec brez dvoma še živ. Če se ta dan ne more natančno dognati, se štejeta roka od konca tistega meseca oziroma leta, v katerem je bil pogrešanec po zadnjih poročilih še živ.

124. člen (začetek postopka za razglasitev pogrešanca za mrtvega)

- (1) Postopek se začne na predlog.
- (2) Predlog lahko vloži vsakdo, ki ima pravni interes, ali državni tožilec.

125. člen (vložitev predloga pred iztekom rokov)

Predlog za razglasitev za mrtvega se lahko vloži in se postopek začne, še preden potečejo roki iz prvega odstavka 123. člena tega zakona, in sicer v primerih iz 1. in 2. točke šest mesecev pred koncem roka, v primerih iz 3. in 4. točke pa takoj po prenehanju nevarnosti oziroma bojevanja, vendar se sklep o razglasitvi za mrtvega ne more izdati, dokler ne potečejo roki, ki so predpisani v prvem odstavku 123. člena tega zakona.

126. člen
(poizvedbe sodišča, imenovanje skrbnika za posebni primer in oklic)

(1) Sodišče po prejemu predloga opravi poizvedbe s tem, da si priskrbi potrebne podatke in poročila ter zasliši priče.

(2) Če sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za začetek postopka, pogrešancu izmed odvetnikov ali notarjev imenuje skrbnika za posebni primer in določi obseg njegovih pooblastil ter izda oklic, v katerem navede bistvene okoliščine zadeve, pozove pogrešanca, da se oglasi, in vse, ki kaj vedo o njegovem življenju, da to sporočijo sodišču v treh mesecih po objavi oklica v Uradnem listu Republike Slovenije, z opozorilom, da bo sodišče po preteku roka pogrešanca razglasilo za mrtvega.

(3) Sodišče oklic objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, na sodni deski in v kraju, kjer je imel pogrešanec svoje zadnje stalno ali začasno prebivališče, če je treba, pa tudi na drug primeren način.

127. člen
(narok v postopku razglasitve pogrešanca za mrtvega)

(1) Sodišče v postopku opravi narok le, če se pogrešanec v roku, določenem v oklicu, ne javi, ali če oceni, da je narok potreben.

(2) Če se pogrešanec v roku, določenem v oklicu, ne javi, sodišče na naroku zasliši predlagatelja, skrbnika za posebni primer, izvede dokaze in odloči o predlogu.

128. člen
(vsebina sklepa o razglasitvi pogrešanca za mrtvega)

(1) Sodišče v sklepu, s katerim je pogrešani razglašen za mrtvega, določi dan in po možnosti tudi uro, ki veljata za čas pogrešančeve smrti.

(2) Za dan smrti velja tisti dan, ko je pogrešanec na podlagi poizvedb najverjetneje umrl oziroma ki ga najverjetneje ni preživel. Če se ta dan ne da ugotoviti, velja, da je pogrešanec umrl prvi dan po poteku rokov iz 123. člena tega zakona.

129. člen
(pošiljanje sklepa o razglasitvi pogrešanca za mrtvega)

Sodišče pošlje pravnomočni sklep o razglasitvi pogrešanca za mrtvega upravni enoti zaradi vpisa v matični register in centru za socialno delo.

130. člen
(razveljavitev sklepa brez nadaljnega postopka)

Če se tisti, ki je razglašen za mrtvega, zglesi pri sodišču, sodišče preizkusi, ali je on tisti, ki je pogrešan, nato pa brez nadaljnega postopka razveljavi svoj sklep.

131. člen
(razveljavitev ali sprememba sklepa na predlog)

(1) Če obstajajo okoliščine, ki kažejo na to, da je tisti, ki je bil razglašen za mrtvega, še živ ali da je umrl kakšen drug dan, kot velja po sklepu sodišča za dan njegove smrti, državni tožilec predlaga, da se sklep o razglasitvi pogrešanca za mrtvega razveljavi ali spremeni.

(2) Predlog iz prejšnjega odstavka lahko vloži tudi vsakdo, ki ima pravni interes za spremembo ali razveljavitev sklepa. O uvedbi postopka za razveljavitev ali spremembo sklepa o razglasitvi pogrešanca za mrtvega se obvesti sodišče, ki vodi zapuščinski postopek po pogrešancu. Sodišče prekine zapuščinski postopek, če še teče, če pa je že pravnomočno končan in so izvršeni vpisi v zemljiški knjigi, pošlje obvestilo o začetku postopka za razveljavitev ali spremembo sklepa o razglasitvi pogrešanca za mrtvega zemljiškooknjižnemu sodišču za vpis zaznambe v zemljiško knjigo.

(3) Če sodišče ugotovi, da je pogrešanec še živ ali da je umrl kakšen drug dan, kot velja po sklepu za dan njegove smrti, razveljavi ali spremeni svoj sklep.

(4) Če sodišče ugotovi, da ni pogojev za razveljavitev ali spremembo sklepa, predlog zavrne. Pravnomočni sklep pošlje zapuščinskemu sodišču, da nadaljuje postopek, zemljiškooknjižnemu sodišču pa obvestilo in pravnomočni sklep za izbris zaznambe iz zemljiške knjige.

132. člen **(pošiljanje sklepa o razveljavitvi ali spremembi)**

Sodišče pravnomočni sklep o razveljavitvi ali spremembi sklepa o razglasitvi pogrešanca za mrtvega pošlje upravni enoti zaradi vpisa v matični register in zapuščinskemu sodišču.

2. oddelek **Dokazovanje smrti**

133. člen **(predmet postopka dokazovanja smrti)**

Če se smrt kakšne osebe ne da dokazati z listinami, ki so potrebne po zakonu, ki ureja matični register, sodišče izvede postopek in izda sklep, s katerim se ugotovi smrt take osebe. V tem postopku se smiselno uporabljajo tudi 126. do 132. člen tega zakona.

134. člen **(začetek postopka dokazovanja smrti)**

- (1) Postopek se začne na predlog.
- (2) Predlog lahko vloži vsakdo, ki ima pravni interes, ali državni tožilec.

135. člen **(roki v postopku dokazovanja smrti)**

- (1) Predlog se lahko vloži takoj po smrti tistega, čigar smrt se dokazuje.
- (2) Oklicni rok ne sme biti krajši kot 15 dni in ne daljši od 30 dni.

136. člen
(vsebina sklepa o potrditvi smrti)

Sodišče v sklepu, s katerim potrdi smrt kakšne osebe, določi dan in po možnosti tudi uro, za katera je dokazano, da sta dan in ura njene smrti. Če se ta dan ne da zanesljivo ugotoviti, velja za dan smrti tisti dan, za katerega je ugotovljeno, da ga ta oseba ni preživela.

XII. poglavje
Urejanje premoženjskih razmerij

1. oddelek
Postopek za določitev odškodnine

137. člen
(predmet postopka za določitev odškodnine)

Sodišče v tem postopku odloči o odškodnini, če je z zakonom določeno, da se odškodnina določi v nepravdnem postopku.

138. člen
(začetek postopka za določitev odškodnine)

Postopek se začne na predlog upravičenca do odškodnine ali zavezanca za plačilo odškodnine, če med udeleženci ni bil dosežen sporazum o višini odškodnine.

139. člen
(stroški v postopku za določitev odškodnine)

Stroške postopka krije udeleženec, ki mu je naloženo plačilo odškodnine, če višina odškodnine presega vrednost, ki je bila v skladu z zakonom ponujena upravičencu pred začetkom sodnega postopka. V ostalih primerih krije stroške upravičenec.

2. oddelek
Postopek za cenitev in prodajo stvari

140. člen
(začetek postopka za cenitev in prodajo stvari)

Postopek za cenitev in prodajo stvari se začne na predlog, kadar tako določa zakon.

141. člen
(krajevna pristojnost v postopku za cenitev in prodajo stvari)

Za cenitev in prodajo premičnih in nepremičnih stvari je pristojno sodišče, na katerega območju so stvari. Če se cenitev in prodaja predlagata za več premičnih in nepremičnih stvari, ki so na območju več sodišč, je krajevno pristojno katerokoli od teh sodišč.

142. člen
(prodaja brez cenitve)

(1) Sodišče dovoli prodajo brez cenitve, če se s takšno prodajo strinjajo vsi udeleženci.

(2) Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.

(3) V predlogu za prodajo brez cenitve mora predlagatelj navesti prodajno ceno in priložiti s strani vseh udeležencev podpisane izjave, da se s prodajo in navedeno ceno strinjajo, in da so seznanjeni s tem, da nimajo pravice do pritožbe zoper tak sklep. Podpisi udeležencev morajo biti overjeni pred notarjem.

(4) Prodaja brez cenitve se lahko opravi takoj po izdaji sklepa iz prvega odstavka tega člena.

143. člen
(prodajni narok)

Sodišče v tem postopku opravi samo en prodajni narok.

144. člen
(vpliv prodaje na pravice tretjih)

V odredbi o prodaji nepremičnine in v sklepu, s katerim sodišče domakne nepremičnino kupcu, je treba posebej navesti, da se je postopek začel na predlog, zato ostanejo stvarne in druge pravice ter pravna dejstva, ki se vpisujejo v zemljiško knjigo, vpisani v zemljiški knjigi.

145. člen
(smiselna uporaba zakona, ki ureja izvršbo)

Če zakon ne določa drugače, se v tem postopku smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvršbo, o izvršbi na premožnosti oziroma o izvršbi na nepremičnine, ki se nanašajo na cenitev in prodajo.

3. oddelek
Postopek v stanovanjskih zadevah

146. člen
(predmet postopka v stanovanjskih zadevah)

Sodišče v postopku v stanovanjskih zadevah odloča o:

- stanovanjskem varstvu med trajanjem zakonske zveze ter ob razvezi zakonske zveze in
- drugih stanovanjskih zadevah, za katere zakon določa, da se obravnavajo v nepravnem postopku.

147. člen
(začetek postopka v stanovanjskih zadevah)

(1) Postopek iz prve alineje prejšnjega člena se začne na predlog enega od zakoncev.

(2) Postopek iz druge alineje prejšnjega člena se začne na predlog upravičenega predlagatelja, ki ga določa zakon.

148. člen (skupnost etažnih lastnikov)

(1) Če predlog vložijo etažni lastniki, ki imajo več kot polovico solastniških deležev na skupnih delih, je predlagatelj skupnost teh etažnih lastnikov in jo zastopa upravnik. Preostali etažni lastniki imajo položaj nasprotnih udeležencev.

(2) Identifikacijski podatek takšne skupnosti je identifikacijski znak stavbe v etažni lastnini.

4. oddelek Postopek za ureditev razmerij med solastniki

149. člen (predmet postopka za ureditev razmerij med solastniki)

(1) V postopku za ureditev razmerij med solastniki odloča sodišče, če ni bilo med solastniki doseženo soglasje o poslu v zvezi z rednim upravljanjem, ki je nujen za redno vzdrževanje stvari v solastnini, oziroma o načinu upravljanja in uporabe stvari v solastnini.

(2) Sodišče v tem postopku odloča tudi, če med etažnimi lastniki ni bilo doseženo soglasje glede posla, ki presega redno upravljanje.

150. člen (začetek postopka za ureditev razmerij med solastniki)

(1) Postopek iz prvega odstavka prejšnjega člena se začne na predlog solastnika.

(2) Postopek iz drugega odstavka prejšnjega člena se začne na predlog etažnih lastnikov, ki imajo več kot polovico solastniških deležev na skupnih delih.

151. člen (začasna odredba v postopku za ureditev razmerij med solastniki)

(1) Do izdaje odločbe lahko sodišče na predlog udeleženca izda začasno odredbo o ureditvi razmerij, če to zahtevajo okoliščine primera, zlasti zato, da bi se preprečila znatna premoženjska škoda, samovolja ali očitna krivica za posamezne solastnike oziroma uporabnike.

(2) Sodišče v sklepu, s katerim izda začasno odredbo, določi, koliko časa naj odredba traja, vendar najdalj do pravnomočnosti sklepa o ureditvi razmerij.

152. člen (vsebina sklepa o ureditvi razmerij med solastniki)

Sodišče v sklepu, s katerim odloči o ureditvi razmerij med solastniki, odloči tudi, v kakšnem sorazmerju krijejo solastniki stroške vzdrževanja, upravljanja in uporabe.

153. člen
(skupni stroški)

Skupne stroške postopka krijejo solastniki v sorazmerju z velikostjo svojih deležev na stvari.

154. člen
(smiselna uporaba določb tega oddelka)

Določbe tega oddelka se smiselno uporabljajo tudi v postopku za ureditev razmerij o rednem upravljanju stvari oziroma o načinu upravljanja in uporabe stvari v skupni lastnini ter razmerij med oziroma z etažnimi lastniki.

5. oddelek

Postopek za delitev stvari in skupnega premoženja ter prenehanje premoženjske skupnosti

155. člen
(predmet postopka za delitev stvari in skupnega premoženja ter prenehanje premoženjske skupnosti)

(1) Sodišče v postopku za delitev stvari ali skupnega premoženja ali prenehanje premoženjske skupnosti odloči, če med solastniki ali skupnimi lastniki ni sporazuma o delitvi.

(2) Sodišče odloči o delitvi, če med udeleženci ni spora o predmetu delitve in o velikosti njihovih deležev.

(3) Če je med udeleženci spor o predmetu delitve oziroma o velikosti njihovih deležev, jih sodišče napoti na pravdo po 9. členu tega zakona.

(4) Če se glede stvari, ki je predmet delitve, začne postopek izvršbe, sodišče postopek prekine do konca postopka izvršbe.

1. pododdelek

Postopek za delitev stvari v solastnini

156. člen
(vsebina predloga za delitev stvari v solastnini)

(1) Predlog za delitev mora vsebovati tudi opis stvari, ki naj se deli, podatke o solastnikih in velikosti njihovih deležev ter podatke o imetnikih stvarnih pravic na stvari.

(2) Če je predmet delitve nepremičnina, je treba v predlogu za delitev navesti tudi zemljiškoknjižne podatke ali predložiti listine, s katerimi se dokazuje lastninska pravica na nepremičnini, če nepremičnina ni vpisana v zemljiški knjigi.

(3) Postopek za delitev nepremičnine se zaznamuje v zemljiški knjigi. Za zaznambo postopka za delitev nepremičnine se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja zemljiško knjigo, o zaznambi spora.

(4) Sodišče nemudoma po prejemu predloga po uradni dolžnosti obvesti zemljiškooknjižno sodišče o začetem postopku, zemljiškooknjižno sodišče pa po uradni dolžnosti odloči o vpisu zaznambe v zemljiško knjigo.

(5) Prejšnji odstavek se smiselno uporablja tudi za izbris zaznambe postopka delitve nepremičnine iz zemljiške knjige na podlagi sklepa o izročitvi nepremičnine solastniku ali kupcu ali sklepa, s katerim se postopek ustavi ali konča.

157. člen **(predhodni preizkus ustreznosti evidentiranja)**

Sodišče lahko strokovno podlago za evidentiranje sprememb v zemljiškem katastru in katastru stavb predhodno pošlje v preveritev pristojnemu upravnemu organu. Če ta ugotovi, da strokovna podlaga ne omogoča evidentiranja sprememb v zemljiškem katastru in katastru stavb ali da obstajajo druge ovire za njeno izvedbo, o tem nemudoma obvesti sodišče, ki zagotovi dopolnitev strokovne podlage oziroma odpravo drugih ovir.

158. člen **(prodaja stvari)**

(1) Če sodišče odloči, naj se stvar proda in kupnina razdeli (civilna delitev), opravi prodajo stvari po določbah 2. oddelka tega poglavja, če to predlagajo vsi solastniki in predložijo sporazum o načinu delitve kupnine najpozneje v 30 dneh od pravnomočnosti sklepa o civilni delitvi.

(2) Po preteku roka iz prejšnjega odstavka lahko vsak udeleženec na podlagi sklepa o civilni delitvi predlaga nadaljevanje postopka s prodajo stvari. Prodaja se opravi ob smiselni uporabi določb, ki jih glede ugotovitve vrednosti stvari in prodaje stvari določa zakon, ki ureja izvršbo, razen če se udeleženci o posameznih vprašanih sporazumejo drugače. Vsi solastniki lahko sporazumno predlagajo, da sodišče opravi postopek za cenitev in prodajo po določbah 2. oddelka tega poglavja.

(3) Če je stvar obremenjena s stvarnimi in drugimi pravicami, mora biti to navedeno v odredbi o prodaji in da te s prodajo ne prenehajo.

(4) Če je predmet delitve nepremičnina, ostanejo pred vpisom zaznambe postopka delitve solastnine v zemljiški knjigi vpisane stvarne pravice ali druge pravice ter pravna dejstva, ki se vpisujejo v zemljiško knjigo, vpisane. Če se izvrševanje stvarne služnosti nanaša le na del nepremičnine, ki v postopku delitve postane samostojna nepremičnina, stvarna služnost na ostalih nepremičninah, ki nastanejo v postopku delitve, ugasne.

(5) Sodišče razdeli kupnino v skladu s solastniškimi deleži solastnikov. Če pri posameznih solastniških deležih obstajajo stvarne ali druge pravice ali pravna dejstva, sodišče kupnino razdeli le, če med solastniki ni spora glede delitve kupnine. V primeru spora sodišče na pravdo napoti tistega solastnika, ki zahteva višji znesek kupnine. Znesek, ki se nanaša na med udeleženci sporni del kupnine, ostane v hrambi pri sodišču. Če se pravda ne začne v določenem roku, sodišče ravna, kot da terjatev ni sporna.

(6) Če udeleženec v roku iz prvega odstavka tega člena ne predlaga nadaljevanja postopka s prodajo stvari, sodišče po preteku treh mesecev od poteka tega roka zemljiškoknjižno

sodišče obvesti, da po uradni dolžnosti odloči o izbrisu zaznambe iz zemljiške knjige, razen če kateri od udeležencev sam predlaga izbris zaznambe že pred potekom tega roka. Če udeleženec pozneje predlaga nadaljevanje postopka s prodajo stvari, sodišče po uradni dolžnosti vpiše zaznambo postopka delitve solastnine.

159. člen (izročitev stvari)

Sodišče v sklepu o delitvi stvari odloči, da morajo udeleženci, ki imajo stvar ali dele stvari v svoji posesti, te izročiti udeležencem, ki jim pripadajo po delitvi stvari.

160. člen (ustanovitev stvarne služnosti)

(1) Sodišče v postopku za delitev stvari odloči po uradni dolžnosti tudi o ustanovitvi stvarne služnosti, če posamezni udeleženec dela stvari, ki so mu bile dodeljene, sploh ne more ali delno ne more uporabljati brez uporabe drugega dela razdeljene stvari.

(2) Sodišče pri delitvi stvari upošteva večjo ali manjšo vrednost zemljišča zaradi ustanovljene služnosti.

161. člen (skupni stroški)

Skupne stroške postopka krijejo solastniki v sorazmerju z velikostjo svojih deležev na stvari.

2. pododdelek Postopek za delitev skupnega premoženja

162. člen (predmet postopka za delitev skupnega premoženja)

(1) V postopku za delitev skupnega premoženja sodišče odloči, kateremu izmed udeležencev se dodelijo posamezne stvari, ki spadajo v skupno premoženje.

(2) Sodišče o tem odloči glede na potrebe udeležencev in njihove upravičene interese na posameznih stvareh, kot izhajajo iz zakona ali namena posameznih stvari.

163. člen (krajevna pristojnost v postopku za delitev skupnega premoženja)

(1) Če v skupno premoženje spadajo nepremičnine, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ležijo nepremičnine.

Če ležijo nepremičnine na območju več sodišč, je krajevno pristojno vsako od teh sodišč.

(2) Kadar se zahteva delitev skupnega premoženja zakoncev, ki ne obsega samo nepremičnin, je krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega imata zakonca skupno prebivališče ali sta imela zadnje skupno prebivališče.

164. člen
(smiselna uporaba določb v postopku za delitev skupnega premoženja)

V postopku za delitev skupnega premoženja se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o delitvi stvari v solastnini.

3. pododdelek
Postopek za prenehanje premoženjske skupnosti

165. člen
(predlog za začetek postopka za prenehanje premoženjske skupnosti)

(1) Vsak član premoženjske skupnosti lahko sodišču predlaga, da odloči o prenehanju premoženjske skupnosti.

(2) Predlog za prenehanje premoženjske skupnosti mora vsebovati identifikacijske podatke vseh članov premoženjske skupnosti, predmet premoženjske skupnosti, deleže članov na predmetu premoženjske skupnosti in morebitne znane upnike premoženjske skupnosti.

166. člen
(smiselna uporaba določb v postopku za prenehanje premoženjske skupnosti)

V postopku za prenehanje premoženjske skupnosti se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o delitvi stvari v solastnini.

6. oddelek
Postopek za ureditev meje

167. člen
(predmet postopka za ureditev meje)

(1) Sodišče v postopku za ureditev meje uredi mejo med nepremičninami, če je ta sporna, razen če zakon izključuje sodno ureditev meje.

(2) Če je med udeleženci spor o določeni površini nepremičnine (lastninski spor), pri čemer meja ni sporna, ne gre za ureditev meje.

168. člen
(predlagatelj in nasprotni udeleženec)

(1) Postopek za ureditev meje se začne na predlog zemljiškoknjižnega lastnika ali v zemljiško knjigo vpisanega imetnika stavbne pravice ali užitka.

(2) Nasprotni udeleženec je zemljiškoknjižni lastnik nepremičnine, glede katere je meja sporna.

169. člen (vsebina predloga za ureditev meje)

Predlog mora vsebovati tudi zemljiškoknjižne podatke o nepremičninah, med katerimi se predlaga ureditev meje, in razloge, zaradi katerih se predlaga ureditev meje v sodnem postopku.

170. člen (narok v postopku za ureditev meje)

(1) Sodišče v postopku za ureditev meje opravi narok na kraju samem, na ta narok pa poleg udeležencev povabi izvedenca geodetske stroke in po potrebi tudi priče.

(2) Izvedenec na naroku sodišču predloži potrebne podatke za zapisnik in kot del zapisnika izdela skico, ki jo sodišče obravnava z udeleženci.

(3) Sodišče na naroku mejo uredi v skladu z zakonom, ki ureja stvarnopravna razmerja, in jo označi s trajnimi mejnimi znamenji.

(4) Izvedenec izdela elaborat, ki vsebuje prikaz meje, kot jo je sodišče določilo na kraju samem ali o kateri je bila sklenjena sodna poravnava, tako da je razviden tudi sporni mejni prostor. Za sestavo elaborata se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja evidentiranje nepremičnin.

171. člen (vsebina sklepa o ureditvi meje)

(1) Sodišče v sklepu natančno opiše določeno mejo in navede ugotovljeno vrednost spornega mejnega prostora. Elaborat je sestavni del sklepa.

(2) Tudi sodna poravnava mora vsebovati sestavine iz prejšnjega odstavka.

172. člen (pošiljanje sklepa o ureditvi meje)

(1) Sodišče pravnomočni sklep oziroma sodno poravnavo pošlje pristojni geodetski upravi.

(2) Sodišče pristojni geodetski upravi pošlje tudi pravnomočni sklep o zavrnitvi predloga ali sklep o ustavitvi postopka.

173. člen (stroški v postopku za ureditev meje)

Skupne stroške postopka krijejo udeleženci praviloma v sorazmerju z dolžino svojih meja. Sodišče lahko o stroških postopka odloči tudi drugače, če to narekujejo nesorazmerni stroški pri določanju posameznih delov meje, krivda posameznega udeleženca za nastanek spora o meji ali drugi tehtni razlogi.

174. člen
(smiselna uporaba določb v postopku določitve nove meje)

Določbe tega oddelka se smiselno uporabljajo tudi, kadar je treba zaradi gradnje na tujem zemljišču določiti novo mejo med nepremičninama.

7. oddelek
Postopek za dovolitev nujne poti

175. člen
(predlagatelj in nasprotni udeleženec)

(1) Postopek za dovolitev nujne poti se začne na predlog zemljiškoknjižnega lastnika ali v zemljiško knjigo vpisanega imetnika stavbne pravice ali užitka.

(2) Nasprotni udeleženec je zemljiškoknjižni lastnik nepremičnine, prek katere se predlaga nujna pot. Nasprotni udeleženec je tudi zemljiškoknjižni lastnik nepremičnine, v korist katere se predlaga nujna pot, če ni predlagatelj.

(3) Postopek za spremembo ali odpravo nujne poti lahko poleg predlagatelja iz prvega odstavka tega člena predlaga tudi zemljiškoknjižni lastnik nepremičnine, prek katere poteka nujna pot.

176. člen
(vsebina predloga za dovolitev nujne poti)

(1) Predlog mora vsebovati tudi zemljiškoknjižne podatke o nepremičnini, ki pot potrebuje, in o nepremičninah, po katerih bi lahko potekala pot, opis dejanske rabe zemljišč ter predlog poteka in načina uporabe nujne poti.

(2) Če se predlaga sprememba ali odprava obstoječe nujne poti, je treba v predlogu navesti tudi potek obstoječe nujne poti.

177. člen
(narok v postopku za določitev nujne poti)

(1) Sodišče v postopku za dovolitev, spremembo ali odpravo nujne poti opravi narok na kraju samem.

(2) Sodišče lahko na narok povabi tudi izvedenca. Izvedenec na naroku napravi skico, iz katere je razviden potek nujne poti na podlagi ustreznih merskih podatkov.

178. člen
(vsebina sklepa o določitvi ali spremembi nujne poti)

(1) Sklep o določitvi ali spremembi nujne poti obsega natančen potek nujne poti, način uporabe nujne poti in višino denarnega nadomestila. Skica o poteku nujne poti je sestavni del sklepa.

(2) Sodišče ob določitvi plačila denarnega nadomestila določi tudi rok za plačilo. Rok za plačilo ne sme biti daljši kot 30 dni, razen če se udeleženci dogovorijo drugače. Hkrati odloči tudi o plačilu obresti po obrestni meri, ki jo določa zakon, ki ureja obligacijska razmerja, za zamudne obresti.

179. člen
(stroški v postopku za določitev nujne poti)

Stroške postopka krije predlagatelj.

XIII. poglavje
Postopki z listinami in sodnimi depoziti

1. oddelek
Postopek za sestavo in overitev listin

180. člen
(predmet postopka za sestavo in overitev listin)

Sodišče sestavi ali overi listino, kadar zakon določa, da se listina sestavi ali overi pred sodnikom.

181. člen
(narok v postopku za sestavo in overitev listin)

Sodišče ne opravi naroka, razen če oceni, da je potreben.

182. člen
(krajevna pristojnost v postopku za sestavo ali overitev listin)

Za sestavo ali overitev listine je krajevno pristojno vsako stvarno pristojno sodišče.

183. člen
(pravna poučitev)

Sodišče udeležence pouči o pomenu in pravnih posledicah sestavljene ali overjene listine.

184. člen
(prepovedana razpolaganja)

(1) Sodišče po uradni dolžnosti pazi, da listina, ki jo sestaviali overi, ni v nasprotju s prisilnimi predpisi ali moralnimi pravili.

(2) Če sodišče ugotovi nasprotje iz prejšnjega odstavka ali pomanjkanje poslovne sposobnosti, ki se zahteva za sklenitev pravnega posla, na to opozori predlagatelja. Če predlagatelj vztraja pri sestavi oziroma določeni vsebini listine, sodišče predlog zavrne. Sodišče pisni sklep o zavrnitvi predloga izda na zahtevo predlagatelja.

185. člen (zapisnik)

Sodišče o sestavi ali overitvi listine sestavi zapisnik, ki vsebuje ime in priimek predlagatelja, način ugotovitve njegove istovetnosti, vrsto sestavljene oziroma overjene listine in ugotovitve o pogojih iz prejšnjega člena. Zapisniku se priloži en izvod listine.

2. oddelek
Postopek za hrambo listin

186. člen (predmet postopka za hrambo listin)

Sodišče sprejme v hrambo listine zaradi zavarovanja premoženjskih in drugih pravic imetnika listine ali če je to določeno z zakonom.

187. člen (začetek postopka za hrambo listin)

Postopek se začne na predlog imetnika listine.

188. člen (narok v postopku za hrambo listin)

Sodišče ne opravi naroka, razen če oceni, da je potreben.

189. člen (krajevna pristojnost v postopku za hrambo listin)

Za hrambo listin je krajevno pristojno vsako stvarno pristojno sodišče.

190. člen (postopek z listino)

(1) Sodišče o hrambi listine sestavi zapisnik, v katerem navede, kako je ugotovljena istovetnost predlagatelja in katera listina je dana v hrambo.

(2) Listina se da v poseben ovitek in zapečati.

191. člen (potrdilo)

Sodišče predlagatelju izda potrdilo o prejemu listine.

192. člen
(vrnitev listine)

(1) Sodišče na zahtevo predlagatelja vrne listino, ki je bila dana v hrambo, potem, ko ugotovi istovetnost predlagatelja.

(2) Listina se vrne tudi pooblaščenцу predlagatelja, če ima ta za to overjeno pooblastilo.

(3) Sodišče o vrnitvi listine sestavi zapisnik.

(4) Če se listina vrne pooblaščenцу, se pooblastilo priloži zapisniku in obdrži pri sodišču.

3. oddelek
Postopek za razveljavitev listin (amortizacija listin)

193. člen
(predmet postopka za razveljavitev listin)

(1) V tem postopku se razveljavijo listine, s katerimi se neposredno ustanovijo, spreminjajo ali ukinejo premoženjske pravice, kadar tako določa zakon.

(2) Določbe tega oddelka se uporabljajo, če postopek v posebnem predpisu ni urejen drugače.

194. člen
(narok v postopku za razveljavitev listin)

Sodišče ne opravi naroka, razen če oceni, da je potreben.

195. člen
(začetek postopka za razveljavitev listin)

Postopek se začne na predlog osebe, ki je upravičena, da na podlagi listine uveljavi pravico, ali ima drugače izkazan pravni interes za razveljavitev listine.

196. člen
(vsebina predloga za začetek postopka za razveljavitev listin)

(1) Predlog mora vsebovati tudi podatke o vsebini listine, navedbo, kdo je izdajatelj, ter dejstva, iz katerih je razvidno, da je upravičen predlagati razveljavitev in da je listina verjetno izgubljena ali kakorkoli uničena.

(2) Predlogu se priloži prepis listine, če obstaja, in se navedejo drugi podatki, na podlagi katerih se lahko listina razpozna.

197. člen
(krajevna pristojnost v postopku za razveljavitev listin)

(1) Za postopek za razveljavitev listine je pristojno sodišče, na območju katerega ima izdajatelj sedež ali stalno ali začasno prebivališče.

(2) Za postopek za razveljavitev listine, v kateri je naveden kraj izpolnitve, je pristojno sodišče, na območju katerega je kraj izpolnitve.

(3) Za postopek za razveljavitev listine, za katerega pristojnosti ni mogoče določiti po prvem in drugem odstavku tega člena, je pristojno sodišče, na območju katerega ima predlagatelj stalno ali začasno prebivališče ali sedež.

198. člen (poziv izdajatelju)

Če sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za začetek postopka, od izdajatelja listine zahteva, da v določenem roku izjavi, ali je bila izdana listina, ki naj se razveljavi, in ali obstajajo ovire za uvedbo postopka.

199. člen (oklic)

- (1) Po prejemu izjave sodišče izda oklic, v katerem navede:
- osebno ime ali firmo predlagatelja in njegovega zastopnika,
 - označbo vrste in opis listine, ki naj se razveljavi,
 - rok, v katerem morajo upravičenci iz listine sodišču priglasiti svoje pravice (priglasitveni rok) in v katerem se lahko ugovarja zoper predlog za razveljavitev,
 - poziv, naj se listina v določenem roku predloži sodišču,
 - opozorilo, da se bo listina razveljavila, če v določenem roku ne bo predložena sodišču.

(2) Oklic se vroči udeležencem ter objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na sodni deski, če je treba, pa tudi na drug primeren način. Priglasitveni rok je 60 dni in teče od dneva objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije.

200. člen (ustavitev postopka)

(1) Sodišče ustavi postopek za razveljavitev, če predlagatelj v danem roku ne založi potrebnega zneska za objavo oklica ali če tretja oseba predloži listino ali dokaže, da jo ima.

(2) Sodišče preizkusi prijave tretjih oseb tudi, če prispejo na sodišče po izteku priglasitvenega roka, vendar pred izdajo odločbe. Sodišče o vsaki prijavi tretje osebe obvesti predlagatelja.

201. člen (sklep o razveljavitvi listine)

Sodišče v sklepu o razveljavitvi listine navede tudi dan, od katerega se šteje, da je listina razveljavljena.

202. člen (veljavnost razveljavitve)

Razveljavitev listine velja od dneva objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije.

4. oddelek
Sodni depozit

203. člen
(predmet postopka sodnega depozita)

(1) Sodišče v sodni depozit sprejme denar, dragocene kovine in izdelke iz teh kovin in vrednostne papirje, ki se lahko unovčijo, če je tako določeno s posebnim predpisom.

(2) Sodišče v sodni depozit sprejme tudi druge predmete, če je z zakonom določeno, da lahko dolžnik položi predmet svoje obveznosti pri sodišču.

204. člen
(začetek postopka sodnega depozita)

Postopek se začne na predlog.

205. člen
(narok v postopku sodnega depozita)

Sodišče ne opravi naroka, razen če oceni, da je potreben.

206. člen
(krajevna pristojnost v postopku sodnega depozita)

(1) Predmeti in denar iz prvega odstavka 203. člena tega zakona se sprejmejo v sodni depozit pri vsakem stvarno pristojnem sodišču.

(2) Predmeti iz drugega odstavka 203. člena tega zakona se sprejmejo v sodni depozit pri vsakem stvarno pristojnem sodišču v kraju izpolnitve, razen če ekonomičnost ali narava posla zahteva, da se stvar položi v kraju, kjer je.

207. člen
(vsebina predloga za začetek postopka sodnega depozita)

Predlog mora vsebovati tudi opis predmeta sodnega depozita, navedbo, v čigavo korist se polaga in razloge, zaradi katerih se polaga.

208. člen
(predujem za stroške)

Sodišče pred izdajo sklepa o sodnem depozitu predlagatelju naloži, da v določenem roku položi predujem za kritje stroškov, ki nastanejo v zvezi s sodnim depozitom.

209. člen

(zavrnitev predloga)

Sodišče zavrne predlog za sodni depozit, če ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji za sprejem predmetov v sodni depozit, ali če predlagatelj v določenem roku ne položi predujma za kritje stroškov sodnega depozita.

210. člen (vsebina sklepa o sodnem depozitu)

(1) Sodišče v sklepu, s katerim ugotovi predlogu, določi način hrambe stvari, ki jo sprejme v sodni depozit, rok hrambe in opozori udeležence glede zastaranja pravice do prevzema sodnega depozita.

(2) Če drug zakon določa, da je položitev sodnega depozita pogoj za začetek postopka, pritožba ne zadrži izvršitve.

211. člen (izjava osebe, v katere korist je sodni depozit položen)

(1) Kadar je sodni depozit položen v korist določene osebe, sodišče to osebo povabi, da se izjavi o sodnem depozitu, če drug zakon ne določa drugače.

(2) Če pozvana oseba izjavi, da sprejme deponirani predmet, sodišče s sklepom odloči, da se ji predmet izroči.

212. člen (sklep o izročitvi)

(1) Predmet iz sodnega depozita se upravičencu izroči na podlagi sklepa sodišča, pri katerem je predmet deponiran.

(2) Sodišče v sklepu navede podatke o osebi, ki se ji deponirani predmet izroči, predmetu sodnega depozita in načinu izročitve, rok, v katerem je treba predmet prevzeti, in opozorilo glede zastaranja pravice do prevzema sodnega depozita.

(3) V sklepu se navedejo tudi stroški, ki so nastali v zvezi s sodnim depozitom, in kdo jih je dolžan kriti.

213. člen (zahteva za vrnitev depozita)

Če odpadejo razlogi za položitev sodnega depozita, lahko predlagatelj zahteva vrnitev v roku iz 214. člena tega zakona.

214. člen (zastaranje)

Če upravičenec sodnega depozita v petih letih od pravnomočnosti sklepa o sodnem depozitu deponiranega predmeta ne prevzame, sodišče izda sklep, v katerem ugotovi, da je pravica do prevzema deponiranega predmeta zastarala in da predmet, ki je bil dan v sodni depozit, postane lastnina Republike Slovenije.

Tretji del
PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

215. člen
(začetek uporabe posameznih določb zakona)

(1) 47. člen tega zakona se začne uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njegovo izvajanje.

(2) Do vzpostavitve elektronskega dostopa do vpogleda v sodne vpisnike, ki bo sodišču omogočal, da prek takega vpogleda v skladu s prvim odstavkom 95. člena tega zakona preveri, ali so bili za varstvo koristi otroka ali drugih družinskih članov že izrečeni ukrepi po družinskem zakoniku, zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije, zakonu, ki ureja kazenski postopek, in po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini, sodišče opravi pisne poizvedbe na drugih sodiščih, če je iz spisa razvidno, da se postopki glede navedenih ukrepov na drugih sodiščih že vodijo ali je drugo sodišče tak postopek že pravnomočno končalo.

(3) Drugi odstavek 95. člena tega zakona se začne uporabljati z dnem vzpostavitve evidence, v kateri se vodijo podatki o vnaprej izraženi volji staršev.

(4) Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev izda odredbo, v kateri določi datum, od katerega se uporabljajo določbe iz prvega in drugega odstavka tega člena. Odredba se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

216. člen
(dokončanje postopkov)

(1) Postopki, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona pred pristojnimi sodišči, se dokončajo po določbah do sedaj veljavnih predpisov.

(2) Če se po uveljavitvi tega zakona v postopkih iz prejšnjega odstavka odločba sodišča prve stopnje razveljavi in zadeva vrne sodišču prve stopnje v ponovno odločanje, se postopek nadaljuje po tem zakonu.

(3) Postopki v zadevah, ki bodo po uveljavitvi tega zakona sodišču odstopljene v skladu s tretjim odstavkom 291. člena Družinskega zakonika (Uradni list RS, št. 15/17 in 21/18 – ZNOrg), se nadaljujejo po določbah tega zakona.

217. člen
(uskladitev Družinskega zakonika)

(1) Do uskladitve s tem zakonom se v določbah 43., 44., 48., 53., 111., 121., 122., 123., 124., 125., 128., 129., 130., 131., 200., 204. in 248. člena Družinskega zakonika (Uradni list RS, št. 15/17 in 21/18 – ZNOrg) tožba šteje za predlog v nepravdnem postopku.

(2) V prvem odstavku 104. člena se tožba šteje za predlog v nepravdnem postopku, če je preživnina zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze.

218. člen
(uskladitev Zakona o sodnih taksah)

Do uskladitve Zakona o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16, 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L in 35/18 – odl. US) s tem zakonom se za postopke, ki so bili do uveljavitve tega zakona urejeni v sedemindvajsetem poglavju Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US in 10/17), plačujejo sodne takse, ki so določene za postopek v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki.

219. člen **(sprememba Zakona o zemljiški knjigi)**

(1) V Zakonu o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15 – ZUUJFO, 69/17 in 11/18 – ZIZ-L) se prvi in drugi odstavek 66. člena spremenita tako, da se glasita:

»(1) Zemljiškoknjižno sodišče po uradni dolžnosti vpiše zaznambo začetka postopka za postavitvev pod skrbništvo imetnika pravice na nepremičnini na podlagi obvestila sodišča, ki vodi ta postopek, o začetku tega postopka.

(2) Zemljiškoknjižno sodišče po uradni dolžnosti vpiše zaznambo postavitve pod skrbništvo imetnika pravice na nepremičnini na podlagi obvestila sodišča, ki je vodilo ta postopek. Obvestilu iz prejšnjega stavka mora biti priložen pravnomočni sklep o postavitvi pod skrbništvo.«.

(2) Drugi in tretji odstavek 67. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(2) Zemljiškoknjižno sodišče po uradni dolžnosti izbriše zaznambo iz prvega odstavka prejšnjega člena tudi na podlagi obvestila sodišča, ki je vodilo ta postopek, da je postopek pravnomočno končan, ne da bi bil imetnik pravice na nepremičnini postavljen pod skrbništvo. Obvestilu iz prejšnjega stavka mora biti priložen pravnomočni sklep o zaključku postopka.

(3) Zemljiškoknjižno sodišče po uradni dolžnosti izbriše zaznambo iz drugega odstavka prejšnjega člena na podlagi obvestila sodišča, ki je vodilo postopek, da je skrbništvo nad imetnikom pravice na nepremičnini prenehalo. Obvestilu iz prejšnjega stavka mora biti priložen pravnomočni sklep o prenehanju skrbništva.«.

220. člen **(prenehanje veljavnosti določbe Zakona o sodnem registru)**

V Zakonu o sodnem registru (Uradni list RS, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15 in 54/17) v 16. členu prenehajo veljati besede »revizija in ne«.

221. člen **(prenehanje veljavnosti določbe Zakona o sodiščih)**

V Zakonu o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSL-S-A, 63/13, 17/15 in 23/17 – ZSSve) v 83. členu v drugem odstavku v 3. točki prenehata veljati besedi »nepravdne in«.

222. člen
(prenehanje veljavnosti določb Zakona o pravnem postopku)

V Zakonu o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US in 10/17) prenehajo veljati:

- 1., 2., 4. in 5. točka drugega odstavka 32. člena,
- drugi odstavek 50. člena,
- naslov za 53. členom »Pristojnost v zakonskih sporih«, 54. in 55. člen, naslov »Pristojnost v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva« ter 56. člen, v prvem odstavku 105.a člena besedilo »predloga za sporazumno razvezo,« in
- naslov sedemindvajsetega poglavja »Postopek v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki« in 406. do 423. člen.

223. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati Zakon o nepravdnem postopku (Uradni list SRS, št. 30/86, 20/88 – popr., Uradni list RS, št. 87/02 – SPZ, 131/03 – odl. US, 77/08 – ZDZdr in 10/17 – ZPP-E).

224. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati 15. aprila 2019.

Št. 711-01/18-1/14
Ljubljana, dne 6. marca 2019
EPA 323-VIII

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Dejan Židan l.r.
predsednik